

UCHWAŁA NR XXV/163/2026
RADY POWIATU NOWODWORSKIEGO

z dnia 26 marca 2026 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu
Nowodworskiego na lata 2026-2030**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1684 z późn. zm.), art. 19 pkt 1. Ustawy z dnia 12 marca 2004r. (Dz.U. z 2025r. poz. 1214 z późn,. zm), Rada Powiatu Nowodworskiego uchwala, co następuje:

- § 1.** Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2026 -2030.
- § 2.** Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Nowodworskiego.
- § 3.** Odpowiedzialnym za koordynację realizacji Strategii jest Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dowrze Mazowieckim.
- § 4.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

/-/Marcin Gągolewski

Uzasadnienie

Obowiązek opracowania Strategii wynika z art. 19 pkt1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w powiecie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej. Stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów polityki społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez powiat środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Biorąc powyższe pod uwagę przyjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie

/-/Marek Rączka



Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego



Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską



Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2026-2030



Dokument opracowany przez:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

ul. Chemików 6

05-100 Nowy Dwór Mazowiecki

www.pcpr.nowodworski.pl



Przy wsparciu:

Mazowieckie Centrum

Polityki Społecznej

ul. Grzybowska 80/82

00-844 Warszawa

www.mcps.com.pl



Nowy Dwór Mazowiecki , 2026



Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego



Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską



Diagnoza została opracowana w ramach projektu
„Dla Ciebie, dla mnie, dla nas – rozwój usług społecznych na Mazowszu”
prowadzonego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus
Priorytet IV. Spójność społeczna i zdrowie
Działanie 04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego

| | | |
|--------|--|----|
| | Wykaz skrótów | 4 |
| 1. | Wstęp | 5 |
| 2. | MISJA I WIZJA..... | 6 |
| 3. | POWIĄZANIE CELÓW LOKALNEGO PLANU Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO SZCZEBLA | 6 |
| 4. | Diagnoza | 9 |
| 4.1. | Charakterystyka powiatu nowodworskiego | 9 |
| 3.1.1. | Struktura społeczna..... | 9 |
| 3.1.2. | Główne problemy społeczne..... | 11 |
| 4.2. | Zasoby powiatu nowodworskiego | 14 |
| 3.2.1 | Istniejące na terenie powiatu nowodworskiego zasoby, podmioty i organizacje oraz usługi społeczne | 14 |
| 3.2.2. | Usługi świadczone w środowisku..... | 17 |
| 4.3. | Diagnoza sytuacyjna wybranych grup docelowych w podziale na obszary wsparcia | 19 |
| 4.4. | Analiza potrzeb mieszkańców w oparciu o badanie ankietowe | 22 |
| 4.5. | ANALIZA SWOT | 28 |
| 5. | cele..... | 30 |
| 5.1. | CEL STRATEGICZNY 1. Wsparcie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży | 31 |
| 5.2. | Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych..... | 34 |
| 5.3. | CEL STRATEGICZNY NR3. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ, UZALEŻNIENIOM ORAZ PROMOWANIE ZDROWEGO STYLU ŻYCIA..... | 38 |
| 5.4. | CEL STRATEGICZNY NR 4. PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB BEZROBOTNYCH..... | 40 |
| 5.5. | Cel strategiczny 5. Budowanie sprawnego i aktywnego systemu wsparcia mieszkańców powiatu..... | 40 |
| 6. | Realizatorzy Strategii Rozwiązywania PRoblemów SPołecznych | 43 |
| 7. | Zestawienie potencjalnych źródeł finansowania..... | 43 |
| 8. | Zakończenie | 44 |

WYKAZ SKRÓTÓW

SRPS 2030 - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2026-2030

BDL GUS - Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

DPS - Dom Pomocy Społecznej

EFS+ - Europejski Fundusz Społeczny Plus

FEM - Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027

FERS - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

GUS - Główny Urząd Statystyczny

JST - Jednostka samorządu terytorialnego

LPDI - Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych

MCPS - Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

MRPiPS - Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

NGO - Organizacja pozarządowa

NSP 2021 - Narodowy Spis Powszechny 2021

OWES - Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej

OZPS - Ocena zasobów pomocy społecznej

PCPR - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PES - Podmiot ekonomii społecznej

PFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PS - Przedsiębiorstwo społeczne

PUP - Powiatowy urząd pracy

PWD - Placówka wsparcia dziennego

ŚDS - Środowiskowy dom samopomocy

UE - Unia Europejska

WTZ - Warsztaty terapii zajęciowej

1. WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026-2030 porusza wiele zagadnień społecznych, które zostały bądź zostaną ujęte również w programach wykonawczych. Ich celem jest zapewnienie mieszkańcom najlepszych warunków do życia, aktywności zawodowej i rozwoju.

W tym kontekście, Strategia rozwiązywania problemów społecznych, w skrócie SRPS 2030, skupi się na profilaktyce zagrożeń oraz wspieraniu osób i rodzin, które nie mogą samodzielnie poradzić sobie w trudnych sytuacjach, wykorzystując własne możliwości i zasoby. Będziemy wspierać ich samodzielność, zapewnimy „szyte na miarę” usługi społeczne. Zachęcimy do dbania o dobre relacje i zdrowy styl życia oraz do solidarności społecznej. Zbudujemy dobry wizerunek pomocy społecznej co spowoduje, że dzięki temu osoby w trudnej sytuacji chętniej z niej skorzystają.

Sztandarowe działania ukierunkowane są zatem na poprawę jakości życia mieszkańców, wzmocnienie spójności społecznej, wyrównywanie szans oraz wzmocnianie kapitału społecznego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. W celu dokładnego przygotowania się do osiągnięcia wytyczonych celów konieczne jest przybliżenie spójnych definicji kierujących działania dla powiatu nowodworskiego.

Jakość życia to spostrzeganie przez jednostkę jej pozycji w kontekście kultury i systemów wartości akceptowanych przez społeczeństwo w relacji do jej celów życiowych, oczekiwań, zainteresowań. Definicja ta uwzględnia zatem perspektywę subiektywną, gdzie jednostka określa jakość swojego życia, odnosząc się do formułowanych przez siebie ocen. Odnosi się także do społeczno-kulturowych uwarunkowań podczas dokonywania ocen, natomiast postrzeganie i ocena własnej sytuacji życiowej zazwyczaj dokonywana jest w kontekście podzielanych i przekazywanych społecznie wartości i norm, co wynika z miejsca zajmowanego przez jednostkę w strukturze społecznej oraz jej grupy odniesienia. Definicja ta uwzględnia również wielowymiarowość jakości życia, aby można było dokonać kompleksowej oceny jego jakości.

Kolejny kluczowy element to spójność społeczna, która oznacza możliwości społeczeństwa do zapewnienia dostatku wszystkim swoim członkom, poprzez minimalizowanie różnic i unikania rozwarstwienia. Należy zadbać o brak wyraźnych podziałów wzmagających podejrzliwość i zaciekłość między grupami społecznymi. Koresponduje to z równością szans, czyli równością praw dla każdego, bez szufladkowania, oceniania, stereotypizowania, obaw. Równość szans zapewnia efektywną samorealizację: kształcenie, zatrudnienie, możliwości rozwoju, nabywania pozytywnych postaw i nawyków, wiary we własne siły.

Kapitał społeczny to bardzo ważny zasób w postaci lokalnego potencjału zaufania, lojalności, a przede wszystkim solidarności, która pozwala na realne współdziałanie. Kapitał społeczny to swoista sieć istniejących w danej grupie społecznych relacji pozwalających na współdziałanie jednostek we wspólnym interesie, a także rozwijania pomiędzy nimi kooperacji.

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu to nic innego, jak dążenie do umożliwienia jednostce wypełniania ról społecznych oraz nawiązywania relacji społecznych. To także pełne korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej i zdobywanie dochodów

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla powiatu nowodworskiego na lata 2026-2030 stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji

społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz doprowadzić do integracji społecznej. Strategia jest podstawowym instrumentem zarządzania w aspekcie społecznych uwarunkowań na terenie powiatu, ponieważ zawiera cele długoterminowe, odpowiadające generalnym kierunkom działania. Jest to więc praktyczny dokument dla władz samorządowych, instytucji i samych mieszkańców, stanowiący kierunkowskaz do podejmowania dalszych działań.

2. MISJA I WIZJA

Misja

Powiat aktywnie działający na rzecz swoich mieszkańców – wspierający ich w zaspokajaniu potrzeb, rozwijaniu potencjału, efektywnie wykorzystujący swoje zasoby w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Osoby i rodziny mieszkające na terenie powiatu nowodworskiego mogą liczyć na pomoc, gdy znajdą się w trudnej sytuacji i napotkają na problemy, których nie mogą samodzielnie rozwiązać. Zapewnimy wsparcie osobom narażonym na prześladowanie czy nierówne traktowanie, w szczególności osobom starszym, z niepełnosprawnościami, osobom doświadczającym przemocy. Udoskonalimy system wsparcia, tak, żeby pomoc była „szyta na miarę” czyli zindywidualizowana, kompleksowa i innowacyjna. Dzięki temu osoby i rodziny będą mogły samodzielnie i aktywnie funkcjonować w takim stopniu, jak to tylko możliwe. Potrzebującym stałej pomocy zapewnimy ciągłe wsparcie w przełamywaniu codziennych barier. W ramach deinstytucjonalizacji rozwiniemy ofertę usług w społecznościach lokalnych dostosowaną do indywidualnych potrzeb.

Lokalne instytucje będą współdziałać jeszcze ściślej na rzecz udzielania pomocy w konkretnych sytuacjach. Na obszarach występowania problemów społecznych będą organizowane lokalne systemy wsparcia spinające działania i potencjał różnych partnerów i środowisk społecznych. Połączymy różne możliwości i zasoby: mieszkaniowe, kulturalne, edukacyjne, zdrowotne i sportu, na rzecz idei solidarności społecznej. Interdyscyplinarne podejście do działań na rzecz społeczności lokalnej umożliwi również zapobieganie problemom, profilaktykę marginalizacji i zachowań ryzykownych.

Wizja

Powiat nowodworski jest miejscem wspierającym rodzinę, bezpiecznym i przyjaznym, oferującym mieszkańcom kompleksową pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów społecznych. Powiat nowodworski charakteryzuje się dobrą współpracą między instytucjami działającymi w obszarze pomocy społecznej.

Wizję przyszłości pomocy społecznej w powiecie nowodworskim określono na podstawie analizy sytuacji społecznej w regionie. Określone w Strategii cele winny być osiągnięte do 2030 r. Jest to jednak uwarunkowane przestrzeganiem przez samorządy lokalne, służby socjalne i partnerów społecznych, przyjętych form i zasad działania, a przede wszystkim zawiązywaniem partnerstw lokalnych na rzecz rozwiązywania istotnych problemów społecznych występujących na terenie powiatu.

3. POWIĄZANIE CELÓW LOKALNEGO PLANU Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO SZCZEBLA

Powiązanie celów strategicznych Powiatu z dokumentami krajowymi i regionalnymi ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia spójności działań rozwojowych oraz efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów. Umożliwia ono właściwe ukierunkowanie lokalnych inicjatyw na realizację priorytetów określonych na poziomie krajowym i wojewódzkim, co zwiększa skuteczność podejmowanych działań, a także sprzyja pozyskiwaniu środków zewnętrznych, w tym funduszy europejskich.

Poniższa **Tabela 1** przedstawia zestawienie celów Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2026–2030 z celami Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+, rozwoju usług społecznych – polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Mazowieckiego na lata 2026–2030 oraz Strategii Rozwoju Powiatu Nowodworskiego na lata 2015-2030.

Ponadto Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2026–2030 została opracowana zgodnie z Ogólnopolskimi Wytycznymi Tworzenia Strategii, co zapewnia jego zgodność z krajowymi standardami planowania oraz realizacji polityki społecznej, a także wzmacnia komplementarność działań podejmowanych na różnych poziomach administracji publicznej.

Tabela 1. Powiązanie celów Planu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

| Dokument | Zgodność |
|---|--|
| Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ | Cele wyznaczone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2026-2030 są zgodne z: <ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych • Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców • Włączenie i integracja społeczna |
| Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 roku) | Cele wyznaczone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2026-2030 są zgodne z: <ul style="list-style-type: none"> • Cel strategiczny 1: Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci. • Cel strategiczny 2. Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu • Cel strategiczny 3. Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności • Cel strategiczny 4. Stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi |
| Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego na lata 2026-2030 | Cele wyznaczone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2026-2030 są zgodne z: <ul style="list-style-type: none"> • Cel 1. Zintegrowanie regionalnych celów i działań operacyjnych dotyczących rozwoju usług społecznych oraz procesu deinstytucjonalizacji w spójny proces działań adresowanych przede wszystkim do podmiotów lokalnych, odpowiedzialnych za organizowanie, dostarczanie i finansowanie tych usług ze środków własnych lub z innych źródeł, w tym z budżetu państwa. • Cel 2. Silniejsze powiązanie dostępnych źródeł finansowania, w szczególności funduszy europejskich, a także innych źródeł finansowych dostępnych w województwie z regionalnymi i lokalnymi celami i działaniami w obszarze usług społecznych. • Cel 3. Wytyczenie oczekiwanych kierunków rozwoju usług i deinstytucjonalizacji na poziomie lokalnym i ponadlokalnym m.in. poprzez działania finansowe. |
| Strategia Rozwoju | Cele wyznaczone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2026-2030 są zgodne z celem |

| Dokument | Zgodność |
|--|---|
| Powiatu Nowodworskiego na lata 2015-2030 | nadrzędnym: <i>wielokierunkowy rozwój powiatu z wykorzystaniem kapitału społecznego, potencjału gospodarczego i przyrodniczego</i> , oraz poniższymi celami strategicznymi: <ol style="list-style-type: none"><li data-bbox="539 264 1246 297">1. Wzmacnianie tożsamości lokalnej i integracji społecznej;<li data-bbox="539 297 895 330">2. Rozwój usług publicznych. |

Źródło: opracowanie własne

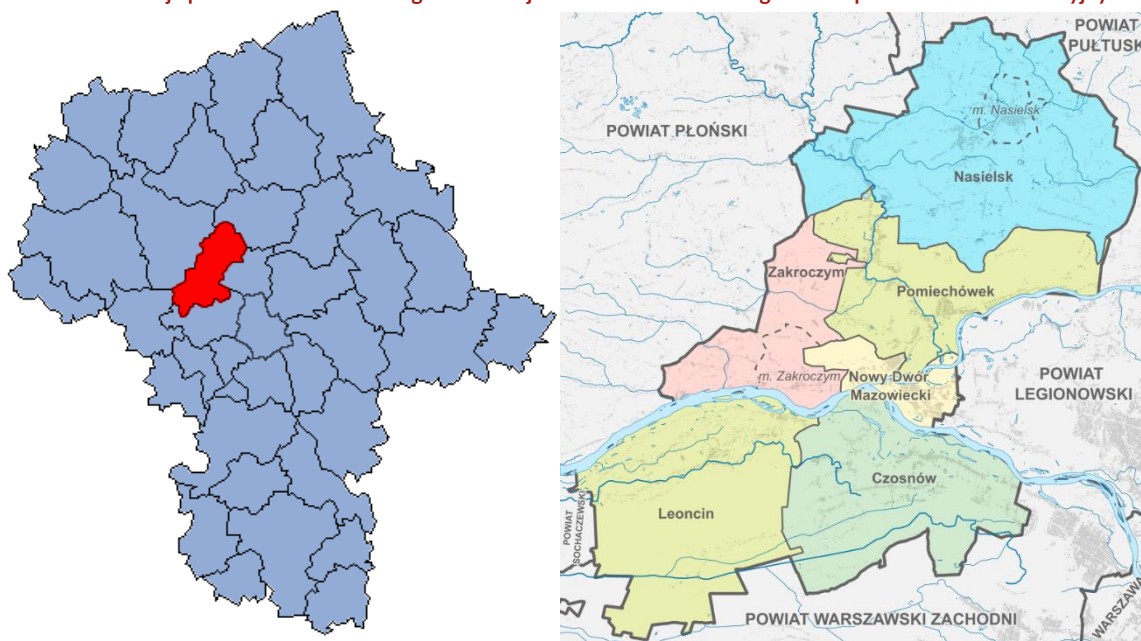
4. DIAGNOZA

4.1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU NOWODWORSKIEGO

Powiat nowodworski znajduje się w centralnej części województwa mazowieckiego, na północny-zachód od m. st. Warszawy. Od południa graniczy z powiatem warszawskim zachodnim, od zachodu z powiatem płońskim, od wschodu z powiatem legionowskim, a od strony północnej z powiatem pułtuskim.

W skład powiatu nowodworskiego wchodzi gminy miejsko-wiejskie Nasielsk i Zakroczym, gminy wiejskie Czosnów, Leoncin, Pomiechówek oraz gmina miejska Nowy Dwór Mazowiecki. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii powiat nowodworski charakteryzuje się powierzchnią 695 km². Szczegółowa lokalizacja powiatu na tle województwa mazowieckiego oraz podział administracyjny przedstawia poniższy **Rysunek 1**.

Rysunek 1. Lokalizacja powiatu nowodworskiego na tle województwa mazowieckiego wraz z podziałem administracyjnym



Źródło: Wikipedia - powiat nowodworski

3.1.1. STRUKTURA SPOŁECZNA

W 2024 roku powiat nowodworski zamieszkiwało 79 351 osób. Widoczna była minimalna przewaga liczby kobiet, które stanowiły 51,03% wszystkich mieszkańców. Biorąc pod uwagę lata 2022-2024 nastąpił spadek ogólnej liczby mieszkańców o 0,46%. Nieco szybszy spadek charakteryzował liczbę kobiet (-0,61%), niż mężczyzn (-0,31%). Szczegółowe dane dotyczące liczby ludności powiatu nowodworskiego przedstawia poniższa **Tabela 2**.

Tabela 2. Liczba ludności w podziale na płeć w latach 2022-2024

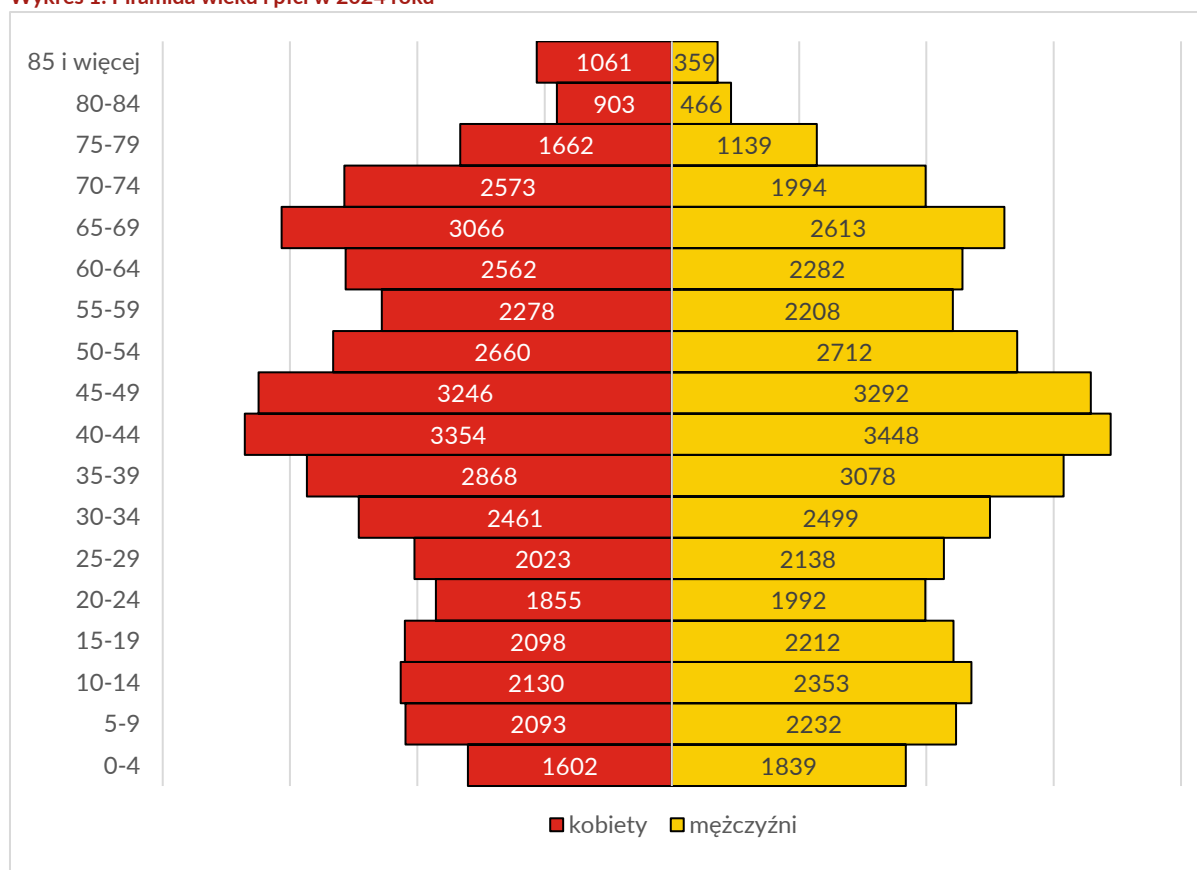
| Liczba ludności ogółem | | | Mężczyźni | | | Kobiety | | |
|------------------------|--------|--------|-----------|--------|--------|---------|--------|--------|
| 2022 | 2023 | 2024 | 2022 | 2023 | 2024 | 2022 | 2023 | 2024 |
| 79 719 | 79 571 | 79 351 | 38 976 | 38 929 | 38 856 | 40 743 | 40 642 | 40 495 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W 2024 roku najliczniejszą grupę mieszkańców powiatu nowodworskiego stanowiły osoby w wieku 40-44 lata (6 802 osoby) oraz 45-49 lat (6 538 osób). Najmniej mieszkańców jest w najstarszych przedziałach wiekowych 80-84 (1 369 osób) oraz 85 i więcej lat (1 420 osób). W grupach wiekowych do 55 roku życia

dominowali liczebnością mężczyźni, w starszych kohortach dominują liczebnością kobiety. Szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkańców powiatu nowodworskiego w podziale na płeć oraz grupę wieku w 2024 roku przedstawia poniższy **Wykres 1**.

Wykres 1. Piramida wieku i płci w 2024 roku



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w powiecie nowodworskim wykazuje tendencję wzrostową. W latach 2022-2024 odnotowano wzrost o 6,92%. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2024 na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 30,9 osób w wieku poprodukcyjnym. Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2022-2024 zmieniało się nieregularnie. W roku 2022 było równe 3,0, w 2023 roku 1,9 a w 2024 roku 2,4. Szczegółowe dane dotyczące współczynnika obciążenia demograficznego oraz salda migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców przedstawia poniższa **Tabela 3**.

Tabela 3. Inne wskaźniki demograficzne w latach 2022-2024

| Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi ¹ | | | Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców ² | | |
|--|------|------|---|------|------|
| 2022 | 2023 | 2024 | 2022 | 2023 | 2024 |
| 28,9 | 30,1 | 30,9 | 3,0 | 1,9 | 2,4 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Najliczniejszą grupą mieszkańców powiatu nowodworskiego pod względem poziomu wykształcenia stanowią osoby posiadające wykształcenie średnie i policealne (31,69%) oraz wyższe (19,14%). Mniejszą grupą są osoby o wykształceniu zasadniczym zawodowym lub branżowym (17,53%) i podstawowym (10,74%). Najmniejsza liczba osób posiada wykształcenie gimnazjalne (2,69%) lub podstawowe nieukończone (2,56%). Szczegółowe dane dotyczące poziomu wykształcenia mieszkańców powiatu nowodworskiego w 2021 roku przedstawia poniższa **Tabela 4**.

¹ Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na każde 100 osób w wieku produkcyjnym.

² Migracje na pobyt stały poza jednostkę w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.

Tabela 4. Poziom wykształcenia mieszkańców

| Wykształcenie | Liczba osób | Procent ogólnej liczby mieszkańców |
|-------------------------------|-------------|------------------------------------|
| Wyższe | 15 264 | 19,14% |
| Średnie i policealne | 25 271 | 31,69% |
| Zasadnicze zawodowe/ branżowe | 13 978 | 17,53% |
| Gimnazjalne | 2 148 | 2,69% |
| Podstawowe | 8 562 | 10,74% |
| Podstawowe nieukończone | 2 044 | 2,56% |

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2021

W 2024 roku w powiecie nowodworskim zarejestrowanych było 1 769 osób bezrobotnych, co stanowiło 2,23% ogólnej liczby mieszkańców powiatu. W porównaniu do roku 2021 odnotowano spadek bezrobocia o 0,28p.p. W kontekście mężczyzn odnotowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych o 0,19p.p. ogólnej liczby mieszkańców, natomiast w przypadku kobiet o 0,35p.p. Szczegółowe dane dotyczące poziomu bezrobocia w powiecie nowodworskim w latach 2022-2024 przedstawia poniższa **Tabela 5**.

Tabela 5. Poziom bezrobocia w latach 2022-2024

| Bezrobocie rejestrowane | Liczba osób | | | Procent ogólnej liczby mieszkańców | | |
|-------------------------|-------------|-------|-------|------------------------------------|-------|-------|
| | 2022 | 2023 | 2024 | 2022 | 2023 | 2024 |
| Ogółem | 1 997 | 1 877 | 1 769 | 2,51% | 2,36% | 2,23% |
| Mężczyźni | 1 010 | 986 | 932 | 2,59% | 2,53% | 2,40% |
| Kobiety | 987 | 891 | 837 | 2,42% | 2,19% | 2,07% |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

3.1.2. GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w powiecie nowodworskim w 2024 roku była długotrwała lub ciężka choroba. Świadczenia z tego tytułu otrzymało 776 osób, co stanowi 0,98% ogólnej liczby mieszkańców. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami było ubóstwo (763 osoby), niepełnosprawność (670 osób), bezrobocie (624 osoby) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (525 osób).

W porównaniu do 2022 roku odnotowano wzrost liczby przyznawanych świadczeń z powodów potrzeby ochrony macierzyństwa (+0,01p.p.), potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi (+0,01p.p.), trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy (+0,01p.p.) oraz sytuacji kryzysowej (+0,01p.p.). W przypadku wszystkich pozostałych powodów liczba osób otrzymujących świadczenia pomocy społecznej uległa zmniejszeniu lub utrzymała się na tym samym poziomie. Szczegółowe dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w powiecie nowodworskim w latach 2022-2024 przedstawia poniższa **Tabela 6**.

Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej łącznie w gminach powiatu w latach 2022-2024

| Powód | Liczba osób | | | Procent ogólnej liczby mieszkańców | | |
|--|-------------|------|------|------------------------------------|-------|-------|
| | 2022 | 2023 | 2024 | 2022 | 2023 | 2024 |
| Ubóstwo | 1 141 | 873 | 763 | 1,43% | 1,10% | 0,96% |
| Bezdomność | 52 | 53 | 50 | 0,07% | 0,07% | 0,06% |
| Potrzeba ochrony macierzyństwa | 302 | 317 | 313 | 0,38% | 0,40% | 0,39% |
| - w tym wielodzietność | 270 | 309 | 295 | 0,34% | 0,39% | 0,37% |
| Bezrobocie | 820 | 856 | 624 | 1,03% | 1,08% | 0,79% |
| Niepełnosprawność | 778 | 720 | 670 | 0,98% | 0,90% | 0,84% |
| Długotrwała lub ciężka choroba | 1 076 | 959 | 776 | 1,35% | 1,21% | 0,98% |
| Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego | 748 | 698 | 525 | 0,94% | 0,88% | 0,66% |
| - w tym rodziny niepełne | 321 | 289 | 189 | 0,40% | 0,36% | 0,24% |
| - w tym rodziny wielodzietne | 250 | 236 | 110 | 0,31% | 0,30% | 0,14% |
| Przemoc w rodzinie | 96 | 61 | 81 | 0,12% | 0,08% | 0,10% |

| Powód | Liczba osób | | | Procent ogólnej liczby mieszkańców | | |
|---|-------------|------|------|------------------------------------|-------|-------|
| | 2022 | 2023 | 2024 | 2022 | 2023 | 2024 |
| Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi | X | X | 6 | X | X | 0,01% |
| Alkoholizm | 100 | 100 | 96 | 0,13% | 0,13% | 0,12% |
| Narkomania | 6 | 4 | 6 | 0,01% | 0,01% | 0,01% |
| Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego | 6 | 24 | 7 | 0,01% | 0,03% | 0,01% |
| Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy | 6 | 8 | 14 | 0,01% | 0,01% | 0,02% |
| Zdarzenie losowe | 34 | 33 | 9 | 0,04% | 0,04% | 0,01% |
| Sytuacja kryzysowa | 3 | 6 | 4 | 0,00% | 0,01% | 0,01% |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03 oraz BDL GUS

ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

Łączna kwota świadczeń z pomocy społecznej przekazanych w ramach zadań własnych powiatu nowodworskiego w 2024 roku wyniosła 6 699 107 zł. W porównaniu do 2022 nastąpił wzrost łącznej kwoty świadczeń o 14,40%. Biorąc pod uwagę poszczególne rodzaje świadczeń największą kwotą 2024 roku charakteryzowały się zasiłki stałe (3 304 722 zł), którymi objęto 368 osób. Kolejnymi świadczeniami były usługi opiekuńcze, z których skorzystało 168 osób, a ich koszt wyniósł 1 055 506 zł oraz posiłki, którymi objęto 449 osób, a ich koszt wyniósł 939 481 zł. Szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2022-2024 w powiecie nowodworskim przedstawia poniższa **Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania..**

Tabela 7. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych łącznie w gminach powiatu w latach 2022-2024 wraz z kwotą świadczeń

| Rodzaj świadczeń | Liczba osób | | | Liczba rodzin | | | Kwota świadczeń [PLN] | | |
|--|-------------|-------|-------|---------------|-------|-------|-----------------------|-----------|-----------|
| | 2022 | 2023 | 2024 | 2022 | 2023 | 2024 | 2022 | 2023 | 2024 |
| Ogółem | 1 689 | 1 584 | 1 385 | 1 406 | 1 307 | 1 124 | 5 856 041 | 5 914 312 | 6 699 107 |
| W tym: | | | | | | | | | |
| Zasiłki stałe | 440 | 404 | 368 | 438 | 401 | 364 | 2 700 795 | 2 554 879 | 3 304 722 |
| Zasiłki okresowe | 194 | 180 | 140 | 193 | 177 | 139 | 338 562 | 346 356 | 299 504 |
| Schronienie | 38 | 35 | 33 | 38 | 35 | 33 | 285 822 | 323 934 | 429 979 |
| Posiłek | 582 | 600 | 449 | 341 | 345 | 257 | 822 236 | 1 004 113 | 939 481 |
| Ubranie | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Usługi opiekuńcze - ogółem | 171 | 164 | 168 | 170 | 159 | 166 | 940 255 | 915 726 | 1 055 506 |
| Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, rodzinne) | X | X | X | 20 | 3 | 3 | X | X | X |
| Interwencja kryzysowa | X | X | X | 0 | 0 | 1 | X | X | X |
| Praca socjalna | X | X | X | 1 526 | 1 275 | 1 261 | X | X | X |

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

3.2.1 ISTNIEJĄCE NA TERENIE POWIATU NOWODWORSKIEGO ZASOBY, PODMIOTY I ORGANIZACJE ORAZ USŁUGI SPOŁECZNE

Na terenie powiatu nowodworskiego działa **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie** zlokalizowane przy ul. Chemików 6 w Nowym Dworze Mazowieckim, które swoimi działaniami wspiera rodziny z dziećmi. Dodatkowo na terenie powiatu funkcjonują Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Nasielsku, Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Dworze Mazowieckim pomagający osobom w kryzysie zdrowia psychicznego oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowym Dworze Mazowieckim.

Ponadto na terenie powiatu nowodworskiego opieka społeczna świadczona jest również przez:

- **Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ)**, które pełnią istotną rolę w procesie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Rehabilitacja odbywa się poprzez terapię grupową w pracowniach tematycznych, pod opieką wykwalifikowanych terapeutów. Na terenie powiatu działają dwie placówki obejmujące wsparciem łącznie 75 osób:
 - WTZ „W Sercu Kampinosu” w Górkach (gmina Leoncin), prowadzone przez Fundację „A KUKU”,
 - WTZ TPD w Nowym Dworze Mazowieckim, prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci.

Dodatkowo wielu mieszkańców powiatu korzysta z oferty WTZ prowadzonych przez Stowarzyszenie Wsparcia Społecznego w Świeszewie w Powiecie Pułtuskim.

- **Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Górkach** (gmina Leoncin), które przeznaczone jest dla dorosłych osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Placówka zapewnia całodobową opiekę z wyżywieniem (13 miejsc), zajęcia integracyjne i terapię zajęciową, wsparcie zdrowotne i pielęgnacyjne, a także działania stymulujące rozwój sprawności ruchowej, kompetencji poznawczych i społecznych. Celem funkcjonowania Centrum jest poprawa jakości życia uczestników w ich środowisku lokalnym.

Należy przy tym także zaznaczyć, że Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim, we współpracy z Europejską Fundacją na Rzecz Osób Potrzebujących (E.F.O.P.), prowadzi pięć placówek opiekuńczo-wychowawczych: cztery typu rodzinnego i jedną typu socjalizacyjnego.

- **Placówka opiekuńczo-wychowawcza „Nasz Nowy Dom”** (Gostynin, ul. Rusków 5) – placówka socjalizacyjna, całodobowa, przeznaczona dla 14 dzieci od 10. roku życia, w tym z 3 miejscami interwencyjnymi.
- **Placówki typu rodzinnego** (dla łącznie 32 dzieci):
 - „Nowy Start” (ul. Kutnowska 44, Gostynin),
 - „Ostoja” (ul. 18 Stycznia 34, Gostynin),
 - „Lepsze Jutro” (Kleniew 9, Gostynin),
 - „Oaza” (ul. Langefeld 10, Gostynin).

Placówki te zapewniają dzieciom i młodzieży w wieku od 10 do 24 lat całodobową opiekę i wychowanie w warunkach możliwie najbardziej zbliżonych do naturalnego środowiska rodzinnego. Zaspokajane są tam podstawowe potrzeby bytowe, rozwojowe, emocjonalne, społeczne i religijne wychowanków. Dzieci kierowane są do placówek na podstawie postanowień sądów oraz skierowań wydawanych przez PCPR w Nowym Dworze Mazowieckim.

Na terenie powiatu rozwinięta jest także sieć rodzin zastępczych zawodowych, w tym pogotowi rodzinnych, które pełnią funkcję opieki interwencyjnej. Stanowią one ważny element systemu pieczy

zastępczej, umożliwiając dzieciom natychmiastowe umieszczenie w bezpiecznym środowisku rodzinnym w sytuacjach kryzysowych.

Tabela 8 zawiera podstawowe informacje o podmiotach obejmujących wsparciem na terenie powiatu nowodworskiego. Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II dysponuje 100 miejscami, a w 2024 roku skorzystało z niego łącznie 107 osób. Środowiskowy Dom Samopomocy, posiadający 42 miejsca, w tym samym roku objął wsparciem 48 osób. Natomiast z usług Placówki Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego skorzystało w 2024 roku 328 osób.

W analizowanym okresie zatrudnienie w **Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie** utrzymywało się na niezmiennym poziomie 24 osób, co odpowiadało 24 etatom w każdym z badanych lat. Dane te wskazują na stabilność kadrową jednostki oraz brak dużych zmian organizacyjnych wpływających na poziom zatrudnienia. Wskaźnik liczby personelu w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniósł dla analizowanego okresu odpowiednio 0,31; 0,3 i 0,23.

W **Domu Pomocy Społecznej** odnotowano stopniowy wzrost zatrudnienia – z 66 osób w 2022 r., przez 67 w 2023 r., do 70 w 2024 r. W przeliczeniu na etaty liczba ta wynosiła odpowiednio 65,50; 64,75 oraz 66,75 etatu. Wskaźnik zatrudnienia na 1 000 mieszkańców wzrastał systematycznie (0,83 → 0,84 → 0,88).

W **Ośrodkach Wsparcia** zaobserwowano wyraźny wzrost zatrudnienia – z 12 osób w 2022 r., do 14 w 2023 r. oraz 19 w 2024 r. Liczba etatów zwiększyła się odpowiednio z 10,25 do 12,18 i 15,97. Wskaźnik zatrudnienia na 1 000 mieszkańców wzrósł z 0,15 w 2022 r. do 0,24 w 2024 r., co oznacza zwiększenie dostępności kadrowej usług wsparcia środowiskowego.

W ramach tej kategorii funkcjonowały ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym środowiskowe domy samopomocy. W latach 2022–2023 odnotowano wzrost zatrudnienia (12 → 14 osób), natomiast w 2024 r. spadek do 13 osób (11,97 etatu).

Placówki specjalistycznego poradnictwa wykazały zatrudnienie wyłącznie w 2023 r., kiedy pracowały w nich 4 osoby (2,50 etatu), co odpowiadało wskaźnikowi 0,05 na 1 000 mieszkańców. Dokładne dane dotyczące zatrudnienia w placówkach obejmujących wsparciem zawiera **Tabela 9**.

Tabela 8. Podstawowe informacje o podmiotach (lokalizacja, liczba miejsc, użytkowanie) dla lat 2022-2024

| Podmiot | Lokalizacja (miasto/wieś) | Liczba miejsc | | | Liczba osób korzystających | | |
|---|---------------------------|---------------|------|------|----------------------------|------|------|
| | | 2022 | 2023 | 2024 | 2022 | 2023 | 2024 |
| Dom Pomocy Społecznej o zasięgu powiatowym ³ | Miasto | 100 | 100 | 100 | 108 | 107 | 107 |
| Środowiskowy Domy Samopomocy | Miasto | 40 | 40 | 42 | 48 | 40 | 48 |
| Poradnia psychologiczno-pedagogiczna | Miasto | X | X | X | 186 | 281 | 328 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRIPS-06

Tabela 9. Informacje o personelu w podmiotach dla lat 2022-2024

| Podmiot | Liczba personelu | | | Liczba personelu w przeliczeniu na etaty | | | Liczba personelu w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców | | |
|---|------------------|------|------|--|-------|-------|--|------|------|
| | 2022 | 2023 | 2024 | 2022 | 2023 | 2024 | 2022 | 2023 | 2024 |
| Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie | 24 | 24 | 24 | 24,00 | 24,00 | 24,00 | 0,31 | 0,3 | 0,23 |
| Dom Pomocy Społecznej o zasięgu powiatowym | 66 | 67 | 70 | 65,50 | 64,75 | 66,75 | 0,83 | 0,84 | 0,88 |
| Ośrodki Wsparcia Ogółem | 12 | 14 | 19 | 10,25 | 12,18 | 15,97 | 0,15 | 0,18 | 0,24 |
| w tym: | | | | | | | | | |
| - ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi | 12 | 14 | 13 | 10,25 | 12,18 | 11,97 | 0,15 | 0,18 | 0,16 |
| - środowiskowe domy samopomocy | 12 | 14 | 13 | 10,25 | 12,18 | 11,97 | 0,15 | 0,18 | 0,16 |
| Placówki specjalistycznego poradnictwa | 0 | 4 | 0 | 0,00 | 2,50 | 0,00 | 0,00 | 0,05 | 0,00 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRIPS-05, MRIPS-06

³ Dedykowany osobom chorym psychicznie

3.2.2. USŁUGI ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU

PIECZA ZASTĘPCZA

- Działalność Zespołu ds. pieczy zastępczej (PCPR) oraz Punktu Interwencji Kryzysowej (PCPR)
- Interwencja kryzysowa i przeciwdziałanie przemocy, w tym: prowadzenie procedury „Niebieskiej Karty”, zapewnienie całodobowych miejsc w domu dla matek z małoletnimi dziećmi dla osób dotkniętych przemocą, zapewnienie pobytu w hostelu dla osób pozbawionych schronienia
- Poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne - specjalistyczne wsparcie dla dzieci i opiekunów
- Poradnictwo prawne - bezpłatne konsultacje realizowane w siedzibie PCPR, z których korzystają opiekunowie zastępczy oraz wychowankowie
- Szkolenia dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej: podnoszenie kwalifikacji do pracy z rodzinami zastępczymi i dziećmi umieszczonymi w pieczy
- Szkolenia dla osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka (autorski program PCPR)
- Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych
- Pomoc wolontariuszy dla rodzin zastępczych

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

- **Rehabilitacja społeczna i zawodowa finansowana ze środków PFRON**, w tym:
 - turnusy rehabilitacyjne,
 - likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się,
 - dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego i środków pomocniczych
 - dofinansowanie wyjazdów dla grup osób z niepełnosprawnościami oraz imprez kulturalno-integracyjnych
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej**
 - WTZ „W Sercu Kampinosu” prowadzone przez Fundację „A kuku”, w Górkach (gmina Leoncin)
 - WTZ TPD w Nowym Dworze Mazowieckim, prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Warszawie
- **Program „Aktywny Samorząd”**, w tym:
 - dofinansowanie edukacji osób z niepełnosprawnościami (od szkoły średniej do studiów doktoranckich),
 - dofinansowanie zakupu specjalistycznego sprzętu (np. protezy, specjalistyczne wózki, oprzyrządowanie),
 - wsparcie zwiększające samodzielność i mobilność
- Wsparcie, częściowa opieka i pomoc z zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych w środowisku lokalnym oraz ciepły posiłek zapewniane przez **Środowiskowy Dom Samopomocy** prowadzony na zlecenie Powiatu przez Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej
- **Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością** – wsparcie w czynnościach dnia codziennego, funkcjonowaniu społecznym oraz aktywności zawodowej i edukacyjnej
- **Opieka wytchnieniowa** – czasowe odciążenie opiekunów osób z niepełnosprawnościami
- Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność” – Mieszkanie dla absolwenta - dofinansowanie kosztów najmu mieszkania (do 3 lat) dla absolwentów szkół i uczelni podejmujących pracę poza miejscem zamieszkania
- **Wsparcie organizacji pozarządowych** realizujących działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami
- Pomoc Zespołu do Spraw Osób Niepełnosprawnych – udzielanie informacji osobom z niepełnosprawnościami oraz członkom ich rodzin, porad w zakresie możliwości uzyskania wsparcia finansowego, pomoc w załatwianiu spraw i wypełnianiu wniosków

OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

- **Poradnictwo psychologiczne**
- **Interwencja kryzysowa** – wsparcie w sytuacjach nagłych i destabilizujących
- **Wsparcie środowiskowe ukierunkowane na funkcjonowanie w miejscu zamieszkania**, w tym współpraca z rodziną i lokalnymi instytucjami.
- Usługi socjalne, rehabilitacyjne, terapeutyczne, kulturalne, rekreacyjne, religijne i prawne świadczone w Domu Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Nasielsku
- Wsparcie, częściowa opieka i pomoc z zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych w środowisku lokalnym oraz ciepły posiłek zapewniane przez **Środowiskowy Dom Samopomocy** prowadzony na zlecenie Powiatu przez Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej

OSOBY WYMAGAJĄCE INTERWENCJI

- Specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i rodzinne (Punkt Interwencji Kryzysowej)
- Nieodpłatna pomoc prawna
- Interwencja kryzysowa i przeciwdziałanie przemocy, w tym: prowadzenie procedury „Niebieskiej Karty”, zapewnienie całodobowych miejsc w domu dla matek z małoletnimi dziećmi dla osób dotkniętych przemocą, zapewnienie pobytu w hostelu dla osób pozbawionych schronienia
- Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy skierowanych przez sąd i policję
- Poradnictwo i interwencje w zakresie przemocy wewnątrzrodzinnej, nadużywania alkoholu, trudnej sytuacji mieszkaniowej, problemów opiekuńczo-wychowawczych i innych problemów społecznych
- Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy domowej
- Usługi informacyjno-poradnicze, w tym informacje na stronie internetowej PCPR dotyczące możliwej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie, wraz z telefonami kontaktowymi i alarmowymi

CUDZOZIEMCY

- Wspieranie procesu integracji: realizacja Indywidualnych Programów Integracji obejmujących: pracę socjalną, specjalistyczne poradnictwo, świadczenia pieniężne na utrzymanie i naukę języka polskiego
- Świadczenia pieniężne przyznawane w ramach Karty Polaka
- Pomoc finansowa przyznawana repatriantom

4.3. DIAGNOZA SYTUACYJNA WYBRANYCH GRUP DOCELOWYCH W PODZIALE NA OBSZARY WSPARCIA

Diagnoza sytuacyjna przeprowadzona została w oparciu o:

- warsztaty diagnostyczno-strategiczne zrealizowane dla przedstawicieli instytucji publicznych powiatu nowodworskiego,
- pogłębioną analizę dokumentów planistycznych i strategicznych powiatu nowodworskiego.

Analizę przeprowadzono w odniesieniu do pięciu grup zidentyfikowanych jako wymagające szczególnego wsparcia:

- osób objętych pieczą zastępczą,
- osób z niepełnosprawnościami,
- osób w kryzysie zdrowia psychicznego,
- osób wymagających interwencji,
- cudzoziemców.

Uczestnicy przeprowadzonych warsztatów, oprócz odniesienia się do konkretnych obszarów wsparcia, wskazali na potencjał tkwiący zarówno w mieszkańcach, jak i w powiecie jako całości. Do kluczowych zasobów zaliczono lokalne inicjatywy sportowe i rekreacyjne, rozwój cyfryzacji w służbie zdrowia, wystarczającą bazę sportową, rekreacyjną i kulturalną, dostępność środków Unii Europejskiej, potencjał organizacji pozarządowych, korzystne położenie geograficzne, dziedzictwo kulturowe oraz potencjał społeczny.

Poniżej przedstawiono potencjał i zasoby, a także trudności, z jakimi mierzą się analizowane grupy mieszkańców powiatu, wynikające zarówno z opinii przedstawicieli instytucji publicznych powiatu nowodworskiego, jak i analizy zapisów dokumentów powiatowych.

PIECZA ZASTĘPCZA

POTENCJAŁY/ZASOBY

- Różne formy opieki, w tym: rodziny spokrewnione, niezawodowe, zawodowe i rodzinne domy dziecka
- Współpraca PCPR z licznymi instytucjami, takimi jak sądy rodzinne, ośrodki pomocy społecznej, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, szkoły i wolontariusze, organizacje pozarządowe
- Wsparcie dla usamodzielnionych wychowanków – sformalizowany proces usamodzielnienia, wsparcie opiekunów usamodzielniania
- Szkolenia dla kandydatów na rodziców zastępczych, badania psychologiczne i poradnictwo

PROBLEMY

W przeszłości główną przyczyną umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej były przede wszystkim trudności występujące po stronie rodziców, takie jak niezaradność życiowa, uzależnienia czy przemoc. Obecnie coraz częściej trudnością stają się złożone problemy samych dzieci, w tym zachowania agresywne, poważne trudności emocjonalne oraz zaburzenia zdrowia psychicznego. Pozostałe problematyczne kwestie to m.in.:

- Koszty usług zdrowotnych.
- Niewystarczająca liczba rodzin zastępczych – brakuje miejsc na terenie powiatu, dzieci są umieszczane w innych powiatach, a kontakt z rodziną naturalną jest utrudniony.
- Brak specjalistycznych form pieczy: na terenie powiatu nie funkcjonują zawodowe specjalistyczne rodziny zastępcze.

- Problemy mieszkaniowe usamodzielnianych wychowanków, problemy ze znalezieniem lokum; ceny wynajmu przekraczają ich możliwości, a wnioski o lokale gminne nie dają gwarancji ich otrzymania.
- Silne negatywne doświadczenia dzieci umieszczanych w pieczy i wynikające z tego zaburzenia o charakterze psychologicznym.
- Nie zawsze wystarczające kompetencje rodzin zastępczych do wsparcia dzieci w wyrównaniu deficytów edukacyjnych.
- Problemy rodzin zastępczych i koordynatorów pieczy wynikające z trudności wychowawczych i braku systematycznej superwizji.
- Brak sformalizowanych grup wsparcia dla osób usamodzielnianych.
- Brak jasnych procedur współpracy między instytucjami w przypadku konieczności natychmiastowego, interwencyjnego umieszczenia dziecka w pieczy.

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

POTENCJAŁY/ZASOBY

- Programy wsparcia (PFRON, UE, budżet państwa): Aktywny Samorząd, Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej, Opieka wytchnieniowa, Samodzielność – Aktywność – Mobilność.
- Warsztaty Terapii Zajęciowej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Zespół Placówek Edukacyjnych w Nowym Dworze Mazowieckim (szkoła podstawowa specjalna i szkoła przysposabiająca do pracy).
- Profesjonalne przygotowanie kadry.
- Wzrost świadomości społecznej i akceptacji wobec osób z niepełnosprawnościami.
- Działalność Powiatowego Urzędu Pracy na rzecz promocji zatrudnienia osób z niepełnosprawnością.
- Zmiany w celu dostosowania infrastruktury publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przyjęcie regulaminu usług transportowych dla tych osób w zakresie mobilności⁴.

PROBLEMY

- Niewystarczające dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (bariery architektoniczne i komunikacyjne).
- Niewystarczająca liczba miejsc w ośrodkach i wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze (niektórzy mieszkańcy muszą korzystać z WTZ poza granicami powiatu).
- Trudności na rynku pracy, niski współczynnik zatrudnienia wśród osób z niepełnosprawnością.
- Problemy w systemie rehabilitacji, długi czas oczekiwania i brak informacji o ofercie.
- Deficyt placówek dla osób w stanie wykluczającym udział w WTZ czy ŚDS.
- Problemy psychologiczne i społeczne dzieci/uczniów z niepełnosprawnościami, nieprzyjemności ze strony rówieśników.

OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

POTENCJAŁY/ZASOBY

- Całodobowa opieka, konsultacje lekarz psychiatry oraz wsparcie dwóch psychologów w Domu Pomocy Społecznej w Nasielsku.
- Opieka i terapia w Środowiskowym Domu Samopomocy.
- Projekty profilaktyczne i edukacyjne nakierowane na zdrowie psychiczne.
- Bezpłatne poradnictwo specjalistyczne (Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna).
- Podnoszenie kwalifikacji kadry (szkolenia z zakresu metod walki z depresją u dzieci i młodzieży oraz regulacji emocji).

⁴ Regulamin świadczenia usług transportowych dla osób z potrzebą szczególnego wsparcia w zakresie mobilności na terenie Powiatu Nowodworskiego

- Możliwość korzystania z Warsztatów Terapii Zajęciowej.

PROBLEMY

- Dostępność specjalistów.
- Koszty usług zdrowotnych, ograniczone zasoby finansowe, konieczność ciągłego poszukiwania zewnętrznych źródeł finansowania.
- Niewystarczająca liczba miejsc w ośrodkach. Limity przyjęć w WTZ, ŚDS.
- Deficyt form wsparcia dla osób w ciężkim stanie.
- Braki w infrastrukturze usamodzielniającej (mieszkalnictwo treningowe i wspomagane).
- Stereotypy i niska tolerancja wobec osób z zaburzeniami psychicznymi.

OSOBY WYMAGAJĄCE INTERWENCJI

POTENCJAŁY/ZASOBY

- Wyspecjalizowane struktury wsparcia – Powiatowego Centrum pomocy Rodzinie funkcjonuje Punkt Interwencji Kryzysowej. Ponadto w powiecie działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej.
- Bezpłatne poradnictwo psychologów, pedagogów, prawników i specjalistów pracy socjalnej
- Powiat dysponuje zasobami umożliwiającymi natychmiastowe schronienie. Zapewnia miejsca w hostelu przy PCPR oraz zapewnia inne miejsca na potrzeby interwencji kryzysowych. Dodatkowo funkcjonuje system kierowania kobiet z dziećmi do domów samotnej matki.
- Powiat realizuje procedury „Niebieskiej Karty: i prowadzi programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy skierowanych przez sąd lub policję.
- Pracownicy systemu interwencji stale podnoszą kwalifikacje, biorąc udział w szkoleniach dotyczących m.in. rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci

PROBLEMY

- Brak superwizji dla pracowników zajmujących się bezpośrednio interwencją kryzysową.
- Niewystarczająca profilaktyka i niska wrażliwość społeczna (potrzebne jest uwrażliwienie społeczeństwa na problem przemocy).
- Bariery finansowe i kadrowe.
- Luki w procedurach usamodzielniania.

CUDZOZIEMNCY

POTENCJAŁY/ZASOBY

- Ugruntowany system programów integracyjnych.
- Duże zapotrzebowanie pracodawców na zatrudnienie pracowników (w tym cudzoziemców).
- Aktywne wsparcie finansowe na start.
- Zorganizowana baza noclegowa dla obywateli Ukrainy.
- Środki z Funduszu Pomocowego.

PROBLEMY

- Bariery językowe i komunikacyjne, brak biegłości w mowie stanowi istotną przeszkodę w pełnym włączeniu cudzoziemców w życie lokalnej społeczności.
- Niestabilność finansowania zewnętrznego.
- Ryzyko izolacji i marginalizacji, stałą potrzebą jest monitorowanie sytuacji nowych mieszkańców.
- Zmienne regulacje prawne, częste aktualizacje przepisów wymagają od pracowników urzędów ciągłego dokształcania się i dostosowywania procedur administracyjnych.
- Niewystarczające kwalifikacje zawodowe nowych pracowników.

4.4. ANALIZA POTRZEB MIESZKAŃCÓW W OPARCIU O BADANIE ANKIETOWE

Analiza potrzeb mieszkańców powiatu nowodworskiego została przygotowana w oparciu o wyniki badań ilościowych zawartych w opracowaniu „Diagnoza lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych dla powiatu nowodworskiego” przygotowanym przez firmy iBC Advisory S.A. oraz Centrum Badań Marketingowych Indicator Sp. z o.o. w okresie od września 2024 r. do stycznia 2025 r. Badano opinie mieszkańców powiatu oraz przedstawicieli instytucji.

Z diagnozy wynika, że instytucje czują się raczej przygotowane do rozwoju usług głównie pod względem merytorycznym, ale główną barierą pozostaje budżet i wymiar infrastrukturalny.

- Gotowość kadrowa: 57% instytucji deklaruje, że ich pracownicy posiadają odpowiednie wykształcenie i kompetencje do wdrażania nowych usług.
- Gotowość finansowa: Tylko 10% badanych uważa, że ich obecny budżet pozwala na realny rozwój usług społecznych.
- Gotowość infrastrukturalna: 29% podmiotów ocenia swoje zasoby lokalowe (budynki) jako wystarczające do rozszerzenia działalności

PIECZA ZASTĘPCZA

W badaniu ankietowym dla mieszkańców piecza zastępcza nie stanowiła oddzielnej grupy, na której temat zadawane były pytania. Piecza była tam traktowana jako element grupy „rodziny z dziećmi”. Mieszkańcy, odpowiadając na pytania dotyczące rodzin z dziećmi, mieli możliwość wskazania usług związanych z pieczą zastępczą jako tych, z których korzystali lub których im brakuje. W ankiecie znalazło się jedno konkretne pytanie, w którym „rodziny lub osoby sprawujące pieczę zastępczą nad dziećmi” zostały wymienione jako samodzielna kategoria. Pytano w nim o to, czy te rodziny wymagają większego zaangażowania ze strony instytucji powiatowych – 35% beneficjentów i 33% pozostałych mieszkańców odpowiedziało, że „zdecydowanie tak” lub „raczej tak”.

W badaniu skierowanym do instytucji (PCPR, OPS), piecza zastępcza była już traktowana jako całkowicie odrębna grupa odbiorców. Łącznie 88% ankietowanych przedstawicieli instytucji uważa, że rozwój usług społecznych skierowanych do rodzin i osób sprawujących pieczę zastępczą jest pożądanym i potrzebnym (75% raczej tak, 13% zdecydowanie tak).

Jako największe bariery w rozwoju usług społecznych dla rodzin lub osób sprawujących pieczę zastępczą respondenci uznali brak środków finansowych, a także brak zasobów kadrowych, infrastrukturalnych i słabo rozwiniętą współpracę z organizacjami pozarządowymi.

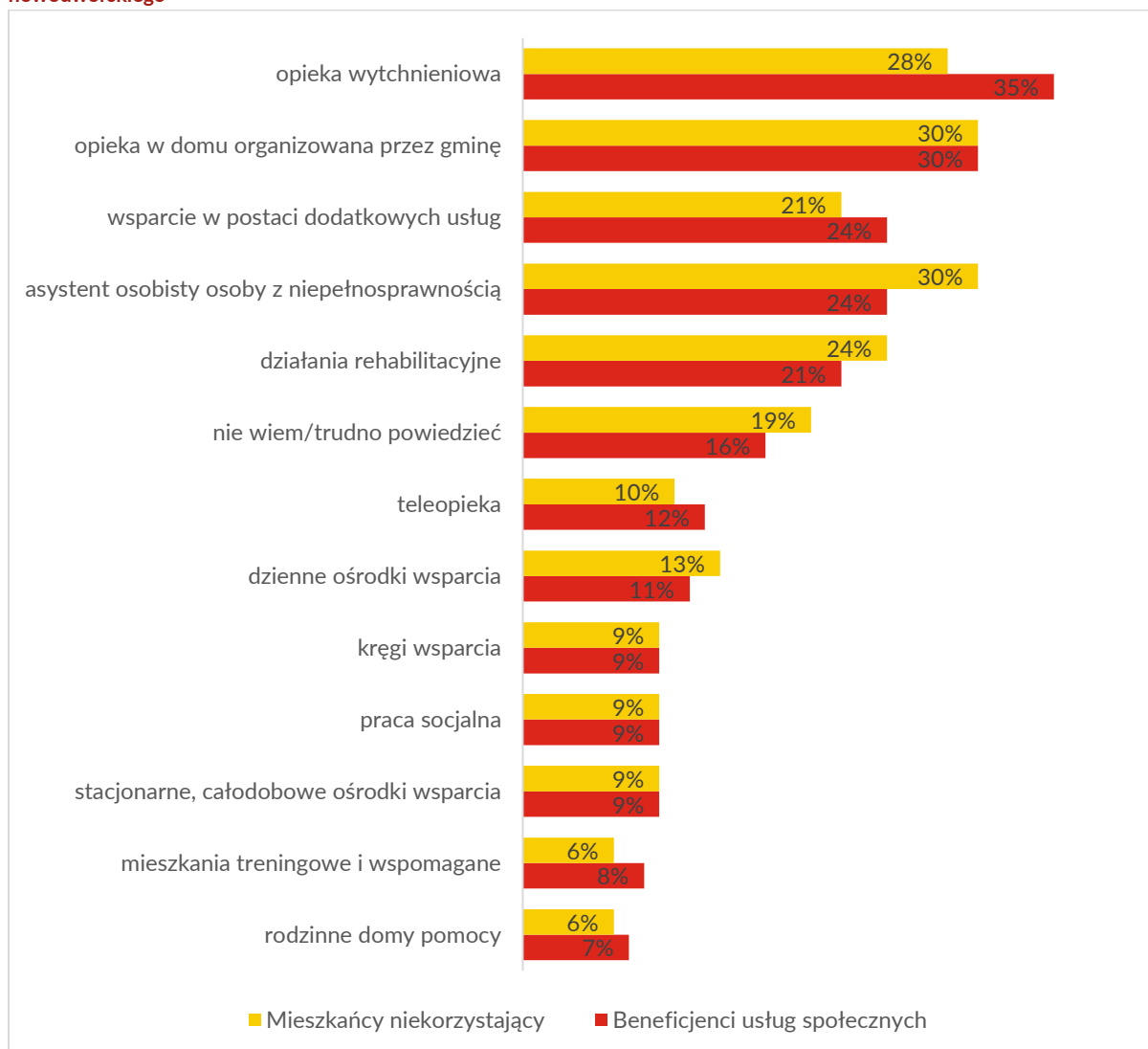
OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

W badaniu ankietowym wykazano, że najbardziej potrzebnymi usługami społecznymi dla osób z niepełnosprawnościami są: opieka wytchnieniowa (wskazana przez 35% beneficjentów) oraz opieka w domu organizowana przez gminę (30% wskazań).

Mieszkańcy za kluczowe uznali również wsparcie asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością (24% beneficjentów i 30% osób obecnie niekorzystających z usług) oraz działania rehabilitacyjne (odpowiednio 21% i 24%).

Analiza potrzeb wskazuje ponadto na istotne zapotrzebowanie na usługi dodatkowe, obejmujące m.in. transport czy dożywienie, na które wskazało 24% beneficjentów oraz 21% mieszkańców nieobjętych wsparciem. Wyniki te dowodzą dużej zbieżności w postrzeganiu najważniejszych form pomocy między osobami już korzystającymi z systemu wsparcia a pozostałymi mieszkańcami powiatu. W hierarchii potrzeb wymieniane są także, choć z mniejszą częstotliwością, teleopieka oraz dzienne ośrodki wsparcia. Szczegółowe dane przedstawia **Wykres 2**.

Wykres 2. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami w opinii mieszkańców powiatu nowodworskiego



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z *Diagnozy lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych dla powiatu nowodworskiego* (badanie IBC Advisory i CBM Indicator dla MCPS)

Analiza przyczyn niekorzystania z usług społecznych przez tę grupę rzuca dodatkowe światło na bariery systemowe występujące w powiecie. Osoby z niepełnosprawnościami nieobjęte wsparciem jako główne powody wskazywały: samodzielne radzenie sobie (50% respondentów) oraz w tym samym stopniu, trudności w uzyskaniu dostępu do takich usług – w tym biurokrację i długi czas oczekiwania na decyzje (50%). Poważnym problemem jest również brak informacji o świadczeniu takich usług w gminie, na co wskazało aż 47% badanych. Pozostałe powody niekorzystania z usług to, m.in. wystarczająca pomoc ze strony rodziny, zbyt wysoka cena usług oraz niechęć do bycia postrzeganym jako klient pomocy społecznej.

Wykres 3. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami



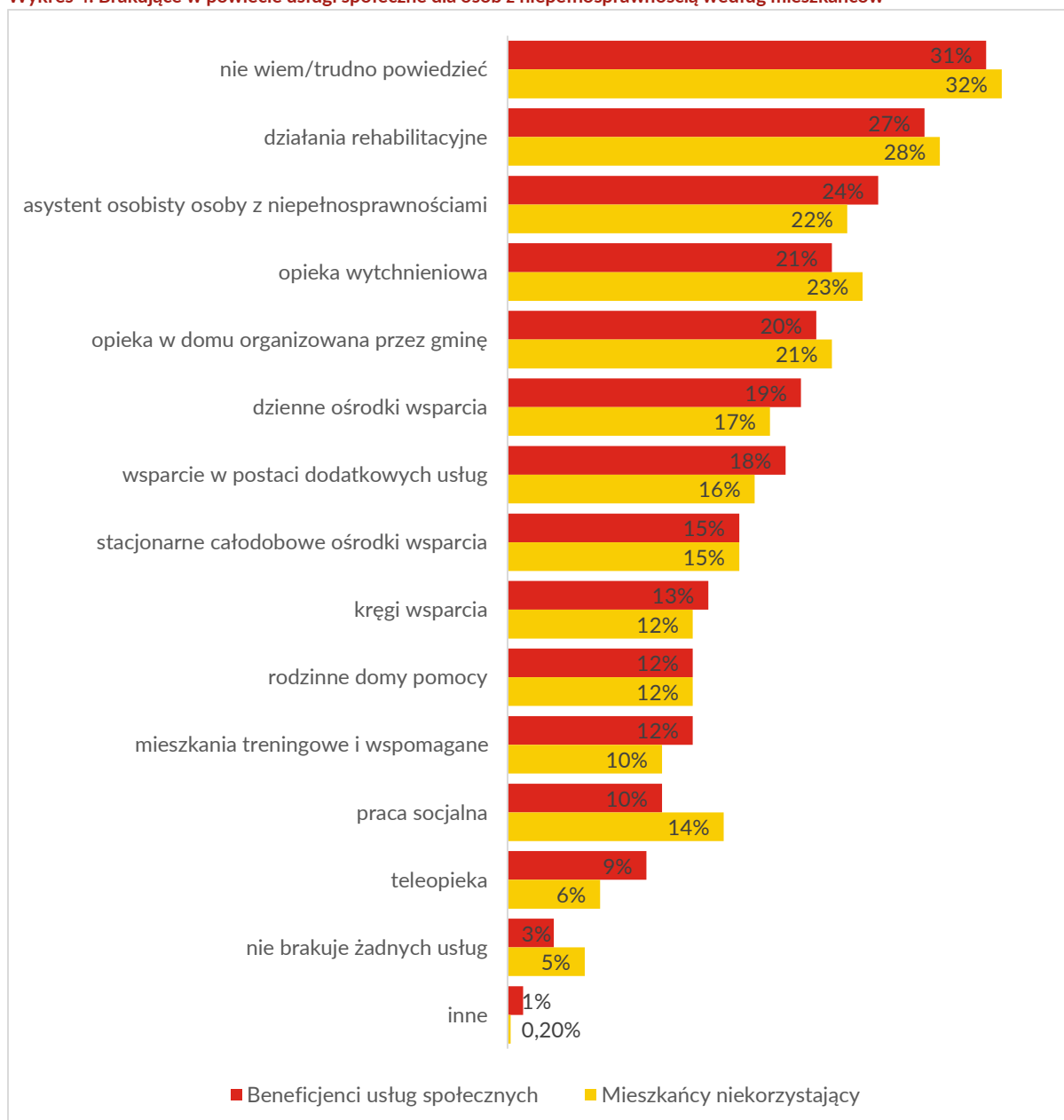
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Diagnozy lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych dla powiatu nowodworskiego (badanie IBC Advisory i CBM Indicator dla MCPS)

Wykres 4 przedstawia usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnością, których według respondentów brakuje w powiecie nowodworskim. Zgodnie z danymi zebranymi w badaniu, obie grupy respondentów – zarówno osoby korzystające z pomocy (beneficjenci), jak i te pozostające poza systemem (mieszkańcy niekorzystający) – wykazują dużą zbieżność w ocenie największych deficytów. Do najważniejszych brakujących usług należą:

- Działania rehabilitacyjne wskazane jako brakujące przez 27% beneficjentów i 28% osób niekorzystających ze wsparcia
- Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami: deficyt tej usługi odczuwa 24% beneficjentów i 22% mieszkańców nieobjętych wsparciem
- Opieka wytchnieniowa: na jej brak (lub niewystarczający dostęp) wskazuje 21% osób korzystających z usług i 23% osób z niech niekorzystających

Opieka w domu organizowana przez gminę: postrzegana jako brakująca przez około 20-21% ankietowanych w obu grupach. Wśród innych istotnych luk w ofercie gmin respondenci wymieniali także dzienne ośrodki wsparcia (17-19%), dodatkowe usługi, takie jak transport czy dożywianie (16-18%), oraz stacjonarne ośrodki całodobowe (15%). Wnioski z raportu podkreślają, że zaledwie 3-5% badanych uważa, że w ich powiecie nie brakuje żadnych usług. Jednocześnie wysoki odsetek odpowiedzi „nie wiem/trudno powiedzieć” (31-32%) może sugerować brak rzetelnej informacji o dostępnej pomocy.

Wykres 4. Brakujące w powiecie usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnością według mieszkańców



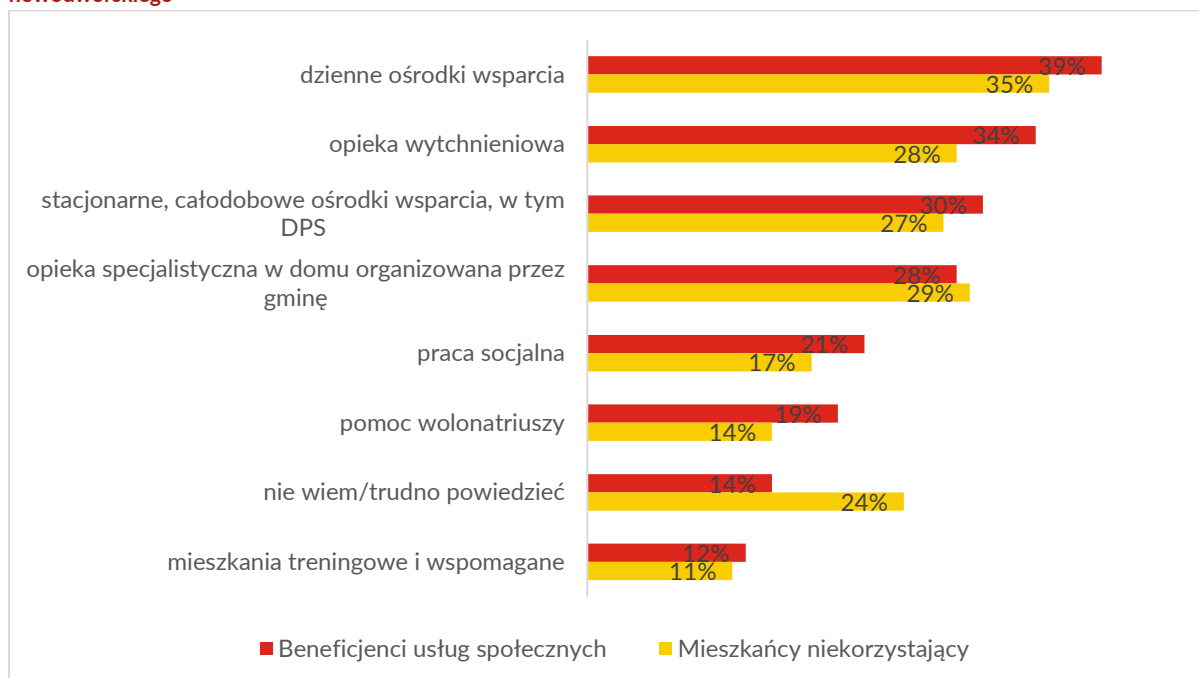
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Diagnozy lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych dla powiatu nowodworskiego (badanie IBC Advisory i CBM Indicator dla MCPS)

OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Z badania wynika, że dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego kluczowe są formy wsparcia dziennego i specjalistycznego. Najwyższe zapotrzebowanie odnotowano w obszarach:

- Dzielne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi: wskazało je aż 39% beneficjentów oraz 35% osób niekorzystających ze wsparcia.
- Opieka wytchnieniowa: zapotrzebowanie zgłasza 34% beneficjentów (co jest dość interesującym wskazaniem w tej grupie)
- Stacjonarne całodobowe ośrodki wsparcia (w tym DPS): wskazało 30% beneficjentów
- Specjalistyczna opieka w domu organizowana przez gminę: wybrało ją 28% beneficjentów i 29% osób niekorzystających.

Wykres 5. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w opinii mieszkańców powiatu nowodworskiego



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Diagnozy lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych dla powiatu nowodworskiego (badanie IBC Advisory i CBM Indicator dla MCPS)

Jako główne przyczyny niekorzystania z usług społecznych osoby w kryzysie zdrowia psychicznego wskazały: Samodzielne radzenie sobie z problemami zadeklarowało 48% ankietowanych, brak informacji o ofercie gminy - 34% osób nie wie, że może otrzymać takie wsparcie. Ważną przyczyną w tej grupie są bariery mentalne i lęk przed stygmatyzacją: 30% badanych obawia się bycia postrzeganym jako klient pomocy społecznej. Również 30% respondentów wskazało na biurokrację i długi czas oczekiwania. Częstym wskazaniem była jednak również wystarczająca pomoc rodziny (27%) oraz wysoka cena usług (25%).

Wykres 6. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby w kryzysie zdrowia psychicznego



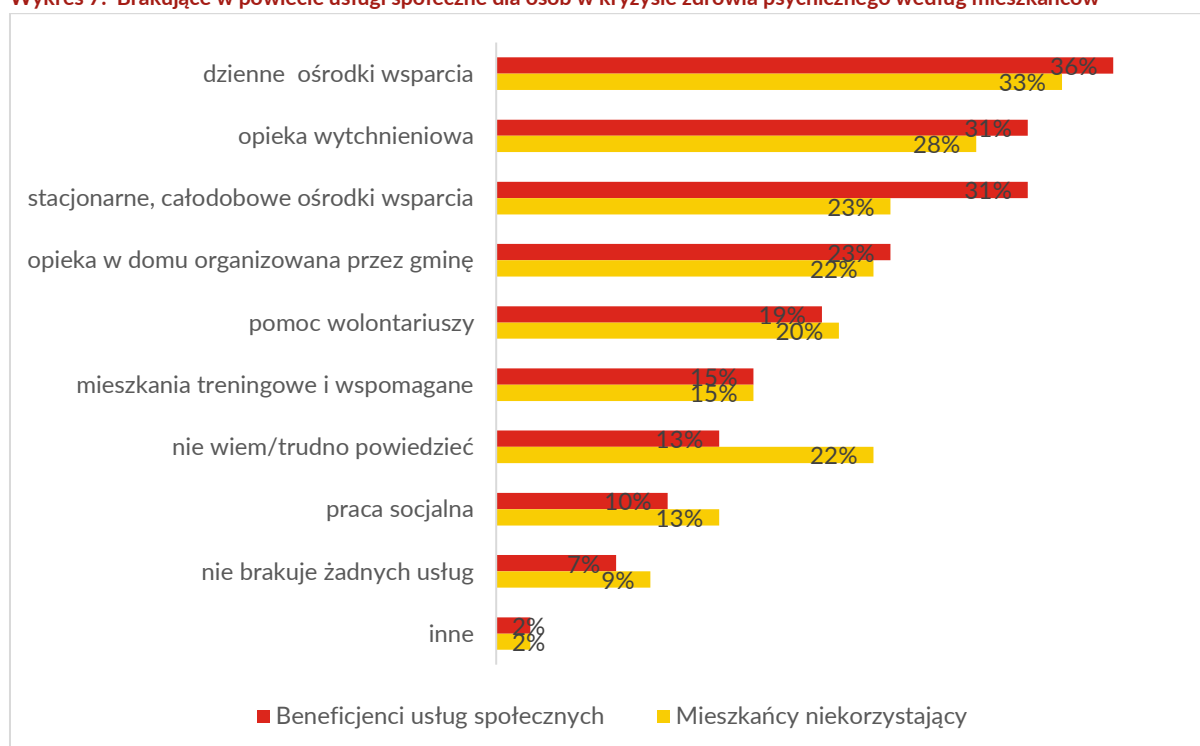
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Diagnozy lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych dla powiatu nowodworskiego (badanie IBC Advisory i CBM Indicator dla MCPS)

Respondenci wskazali na konkretne luki (deficyty) w obecnej ofercie powiatu i gmin. Do najbardziej brakujących usług należą:

- Dzielne ośrodki wsparcia: deficyt ten odczuwa 36% beneficjentów.
- Opieka wytchnieniowa: brak tej formy wsparcia wskazało 31% osób korzystających z usług.
- Stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia: na ich brak wskazuje również 31% beneficjentów

Zdiagnozowanym brakiem okazały się również opieka w domu organizowana przez gminę oraz pomoc wolontariuszy.

Wykres 7. Brakujące w powiecie usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego według mieszkańców



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Diagnozy lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych dla powiatu nowodworskiego (badanie IBC Advisory i CBM Indicator dla MCPS)

OSOBY WYMAGAJĄCE INTERWENCJI

Jednym z kluczowych obszarów wymagających dalszego rozwoju jest profilaktyka oraz system wsparcia i opieki dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie. Widoczna jest potrzeba:

- wzmacniania działań profilaktycznych i edukacyjnych,
- uwrażliwiania społeczeństwa na problem przemocy i krzywdzenia innych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci,
- prowadzenia akcji informacyjnych oraz kampanii społecznych,
- realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy,
- zapewnienia programów ostonowych i wsparcia dla osób doświadczających przemocy.
 1. Zwiększenie liczby nauczycieli
 2. Budowa większej ilości żłobków
 3. Wolontariat – korepetycje

CUDZOZIEMCY

50% ankietowanych przedstawicieli instytucji uznało, że rozwój usług dla cudzoziemców i uchodźców zdecydowanie nie jest potrzebny, 33% uznało, że zdecydowanie jest potrzebny, a 17%, że raczej tak. Środowisko jest więc w tej kwestii podzielone.

Jako największe bariery w rozwoju usług społecznych dla cudzoziemców i uchodźców respondenci uznali brak środków finansowych oraz „inna bariera”, a także „specyfikę grupy”, czyli prawdopodobnie bariery językowe czy różnice kulturowe.

29% badanych przedstawicieli instytucji stwierdziło, że cudzoziemcy i uchodźcy są odbiorcami usług społecznych świadczonych w powiecie.

4.5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (ang. Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwypatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. Mocne strony to atuty diagnozowanego obszaru, słabe strony to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei szanse określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a zagrożenia – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju powiatu. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

| MOCNE STRONY | SŁABE STRONY |
|---|---|
| <ul style="list-style-type: none"> - realizacja wielu projektów i działań w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, - rozwinięta sieć placówek edukacyjnych, - spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej, - rozwijający się system ochrony zdrowia na terenie powiatu, - funkcjonowanie placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, - aktywna działalność instytucji kultury i sportu, - aktywne funkcjonowanie organizacji pozarządowych na terenie powiatu, - działalność organizacji pozarządowych na rzecz osób z niepełnosprawnościami, - realizacja projektów i programów na rzecz osób z niepełnosprawnościami, - wspieranie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, - realizacja działań na rzecz dzieci w pieczy zastępczej, - spadek liczby interwencji domowych i zakładanych procedur „Niebieskiej Karty”, - funkcjonowanie DPS, WTZ, ŚDS, Dom Senior + na terenie powiatu, - funkcjonowanie Ośrodka Profilaktyki i Pomocy Psychiatrycznej Relacja, - funkcjonowanie Uniwersytetów III Wieku na terenie powiatu, - funkcjonowanie 5 placówek opiekuńczo – wychowawczych, - realizacja projektów dla osób wykluczonych społecznie, - działalność Punktów Nieodpłatnej Pomocy Prawnej na terenie powiatu, - funkcjonowanie w każdej z gmin zespołów interdyscyplinarnych, - opieka asystencka w każdej gminie, | <ul style="list-style-type: none"> - utrzymujący się ujemny przyrost naturalny, - starzenie się społeczeństwa powiatu - utrzymujące się ujemne saldo migracji, - wzrastający odsetek osób bezrobotnych z niepełnosprawnością, - niski wskaźnik osób bezrobotnych niepełnosprawnych poszukujących pracy, - wyuczona bezradność osób oraz niechęć zmiany swojej sytuacji (pokoleniowa bezradność) - ubóstwo wielu mieszkańców powiatu, jako jedna z przyczyn korzystania z pomocy społecznej, - wzrastające potrzeby osób z niepełnosprawnością, - istniejące bariery architektoniczne, komunikacyjne w ramach zapewniania dostępności osobom z niepełnosprawnością, - brak zakładów pracy chronionej, - wzrastające problemy opiekuńczo-wychowawcze wśród rodzin z terenu powiatu, - brak miejsc w pieczy zastępczej, - niska świadomość społeczeństwa o rodzicielstwie zastępczym, - brak mieszkań treningowych i wspomaganych, - brak Ośrodka Interwencji Kryzysowej, - wzrastający wskaźnik osób uzależnionych, - wzrastające potrzeby osób znajdujących się w kryzysie, - wypalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej, - niewystarczająca liczba psychologów oraz brak psychiatrów dla dzieci i młodzieży na terenie powiatu, którzy borykają się z problemami emocjonalnymi i psychicznymi, - niewystarczające środki PFRON - brak kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zawodowej i niezawodowej - brak rodzin pomocowych, - długi okres przebywania dzieci w rodzinnej i instytucjonalnie pieczy zastępczej. - brak dostępu do specjalistów uzależnień od internetu, - brak rodzin wspierających, - brak lekarzy specjalistów w ramach NFZ |
| SZANSE | ZAGROŻENIA |
| | <ul style="list-style-type: none"> - niż demograficzny, wzrost liczby osób starszych, zależnych, schorowanych, |

| | |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none"> - zmiana modelu funkcjonowania pomocy społecznej, odejście od form finansowanych na rzecz pomocy niefinansowej, - podejmowanie różnego rodzaju aktywności lokalnych przez organizacje samorządowe oraz pozarządowe, - likwidowanie barier oraz rozwój społeczny poprzez pozyskiwanie środków z zewnątrz, - zwiększenie dostępności budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, - zwiększanie świadomości społeczności lokalnej na temat form rodzinnej pieczy zastępczej, - rozwój współpracy między instytucjami i pociągami działającymi w obszarze pomocy społecznej, - rozwój procesu deinstytucjonalizacji pomocy społecznej, - pozyskiwanie środków finansowych zewnętrznych np. unijnych wspierających rodziny, osoby bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami, wykluczone społecznie - intensyfikowanie działań profilaktycznych dla przyszłych rodziców, | <ul style="list-style-type: none"> - utrzymujące się ujemne saldo migracji i przyrost naturalny, - pogłębiające się problemy rodzinne: uzależnienia (alkohol, narkotyki, internet i urządzeń mobilnych), bezrobocie, przemoc, konflikty), - zmiany modelu rodziny: rozluźnienie więzi rodzinnych, rozwody, związki partnerskie, - bezdzietność jako wygodny wybór stylu życia, - upadek autorytetów i systemu wartości, - brak kandydatów na rodziny zastępcze i adopcyjne, - mała liczba adopcji, - wysoki koszt funkcjonowania placówek całodobowych, - roszczeniowość klientów, - wzrost liczby osób wymagających wsparcia, - wypalenie zawodowe pracowników, - występowanie patologii zachowań młodzieży, zagrożenie demoralizacją, - brak gotowości i woli rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy do odzyskania władzy rodzicielskiej, - powrót osób opuszczających pieczę zastępczą do patologicznego środowiska rodzinnego, brak odpowiednich wzorców wsparcia w rodzinie i ze strony środowiska, -emigracje zarobkowe, - wzrost zachorowań na choroby psychiczne, - przemoc w programach emitowanych przez media, |
|---|--|

5. CELE

Cele stanowią elementarny etap działania, przewidywania oraz wytyczania przedsięwzięć. Cele wskazują, co należy osiągnąć przy uwzględnieniu czynników niezbędnych do ich efektywnego zrealizowania. Cele strategiczne rozumiane są jako główne kierunki działania. Z kolei cele operacyjne mają charakter wtórny w stosunku do strategicznych i stanowią ich rozpisanie w formie głównych kierunków działalności. W ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2026-2030 przyjęto następujące cele strategiczne i odpowiadające im cele operacyjne.

| | |
|--|---|
| <p>CEL STRATEGICZNY NR 1 Wsparcie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży</p> | <ul style="list-style-type: none"> ❖Wieloaspektowa praca z rodzinami zastępczymi oraz organizowanie efektywnego zespołu pieczy zastępczej, ❖Działania interwencyjne podejmowane na rzecz osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych (przemoc, uzależnienia) ❖Wzmocnienie profilaktyki na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny, ❖Promocja i rozwój pieczy zastępczej, ❖Pomoc usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych i placówek, ❖Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych. ❖Dążenie do deinstytucjonalizacji |
| <p>CEL STRATEGICZNY NR 2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i z niepełnosprawnością</p> | <ul style="list-style-type: none"> ❖Wsparcie osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin ❖Społeczna integracja osób z niepełnosprawnościami, ❖Wspieranie działań na rzecz poprawy warunków rozwoju społecznego dla osób starszych i rozwój integracji międzypokoleniowej, ❖Aktywizacja zawodowa i rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami ❖Likwidowanie barier architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych w miejscach użyteczności publicznej, ❖Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji. |
| <p>CEL STRATEGICZNY NR 3 Przeciwdziałanie przemocy domowej, uzależnieniom oraz promowanie zdrowego trybu życia</p> | <ul style="list-style-type: none"> ❖Podejmowanie działań ograniczających występowanie zjawiska przemocy domowej, ❖Podejmowanie działań profilaktycznych dot. uzależnień oraz wsparcie osób uzależnionych ❖Promocja zdrowia i profilaktyka prozdrowotna |
| <p>CEL STRATEGICZNY NR 4 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych</p> | <ul style="list-style-type: none"> ❖Promocja zatrudnienia oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy, ❖Wzrost aktywności zawodowej osób bezrobotnych, ❖Promocja przedsiębiorczości, |
| <p>CEL STRATEGICZNY NR 5 Budowanie sprawnego i aktywnego systemu wsparcia mieszkańców powiatu</p> | <ul style="list-style-type: none"> ❖Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, ❖Wzmocnienie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług |

5.1.CEL STRATEGICZNY 1. WSPARCIE RODZIN ORAZ ZAPEWNIENIE OPIEKI DZIECIOM I MŁODZIEŻY

| Cel operacyjny | Działanie | Wskaźniki | Podmiot/y odpowiedzialny/e |
|---|--|--|---|
| <p>Wieloaspektowa praca z rodzinami zastępczymi oraz organizowanie efektywnego zespołu pieczy zastępczej</p> | <ul style="list-style-type: none"> ❖ Promowanie idei rodzinnych form pieczy zastępczej w powiecie ❖ Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy (pedagogicznej, psychologicznej) ❖ Organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych ❖ Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje rodziców zastępczych ❖ Integracja środowiska rodzin zastępczych – spotkania, festyny, pikniki ❖ Udzielanie świadczeń finansowych rodzinom zastępczym ❖ Wsparcie szkoleniowe dla pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny ❖ Zatrudnienie zgodnie z wymogami ustawowymi koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. ❖ Tworzenie rodzinnej pieczy zastępczej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej | <ul style="list-style-type: none"> • Liczba inicjatyw promująca rodzicielstwo zastępcze • Liczba osób korzystających z pomocy specjalistycznej (pedagogicznej, psychologicznej) • Liczba zorganizowanych grup wsparcia dla rodzin zastępczych/prowadzących rodzinny dom dziecka • Liczba osób biorących udział w grupach wsparcia • Liczba zorganizowanych spotkań, festynów, pikników integrujących rodziny zastępcze • Liczba wypłaconych świadczeń dla rodzin zastępczych • Liczba szkoleń/warsztatów dla rodzin zastępczych • Liczba szkoleń/warsztatów dla pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny • Liczba zorganizowanych inicjatyw na rzecz rodzin z dziećmi • Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej | <p>PCPR OPSy, Sądy Rodzinne, Kuratorzy zawodowi i społeczni, Placówki edukacyjne,</p> |

| Cel operacyjny | Działanie | Wskaźniki | Podmiot/y odpowiedzialny/e |
|--|--|--|---|
| Działania interwencyjne podejmowane na rzecz osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych (przemoc, uzależnienia) | <ul style="list-style-type: none"> ❖ Funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ❖ Rozpowszechnienie informacji o możliwości skorzystania z poradnictwa psychologicznego, rodzinnego, socjalnego i prawnego, ❖ Funkcjonowanie przy PCPR powiecie nowodworskim Punktu Interwencji Kryzysowej ❖ Zapewnienie dla mieszkańców powiatu nowodworskiego miejsc w Ośrodku Interwencji Kryzysowej na terenie innego powiatu poprzez zawarcie porozumienia | <ul style="list-style-type: none"> • Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie powiatu • Liczba rozpowszechnionych informacji o możliwości skorzystania z poradnictwa, • Liczba osób korzystająca z Punktu Specjalistycznego Poradnictwa i Interwencji Kryzysowej • Liczba zawartych porozumień dot. OIK • Liczba osób korzystających z miejsc w OIK | PCPR, Poradnia PP, służba zdrowia Policja, Ośrodki Zdrowia, placówki edukacyjne |
| Wzmocnienie profilaktyki na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny | <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rozpowszechnienie informacji, celem wzmocnienia prawidłowego wizerunku funkcjonowania rodziny ❖ Realizacja projektów na rzecz rodzin, wzmacniania więzi rodzinnych, spędzania czasu wolnego (np. warsztaty profilaktyczne, zajęcia grupowe, festyny profilaktyczne itp.) ❖ Organizowanie spotkań/warsztatów/pogadarek profilaktycznych dla dzieci i młodzieży ❖ Prowadzenie warsztatów „Szkoły dla rodziców” | <ul style="list-style-type: none"> • Liczba rozpowszechnionych informacji, • Liczba zrealizowanych projektów na rzecz rodziny • Liczba osób na spotkaniach/warsztatach/pogadankach profilaktycznych dla dzieci i młodzieży • Liczba osób korzystająca z warsztatów „Szkoła dla rodziców” | Starostwo Powiatowe, Urzędy gmin i miast, sektor prywatny PCPR, Ops -y, Służba Zdrowia i Placówki edukacyjne |
| Promocja i rozwój pieczy zastępczej | <ul style="list-style-type: none"> ❖ Pozyskiwanie kandydatów do rodzinnej pieczy zastępczej ❖ Przeprowadzenie kwalifikacji dotyczącej udziału w szkoleniu dla kandydatów na rodziny zastępczej ❖ Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej | <ul style="list-style-type: none"> • Liczba akcji/ inicjatyw/informacji promujących rodzicielstwo zastępcze • Liczba osób, która ukończyła proces kwalifikacji na rodziny zastępcze • Liczba osób, która ukończyła szkolenie dla kandydatów | PCPR , |

| Cel operacyjny | Działanie | Wskaźniki | Podmiot/y odpowiedzialny/e |
|---|--|---|--|
| <p>Pomoc usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych</p> | <p>Zapewnienie pomocy i wsparcia usamodzielniającym się wychowankom pieczy zastępczej, w tym do specjalistycznego poradnictwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Udzielanie świadczeń dla pełnoletnich usamodzielnianych wychowanków ❖ Opracowanie indywidualnych Programów usamodzielnienia dla osób usamodzielnianych. | <ul style="list-style-type: none"> • Liczba udzielonych świadczeń na kontynuowanie nauki, • Liczba udzielonych świadczeń na usamodzielnienie • Liczba udzielonych świadczeń na zagospodarowanie • Liczba osób korzystająca ze specjalistycznego poradnictwa - psychologicznego • Liczba opracowanych Indywidualnych Programów Usamodzielnienia • Liczba usamodzielniających się wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej, • Liczba usamodzielniających się wychowanków z placówek | <p>PCPR , Starostwo Powiatowe, Urzędy Miast i Gmin</p> |
| <p>Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych</p> | <p>Zapewnienie dostępności do mieszkań socjalnych, komunalnych i treningowych dla usamodzielnianych wychowanków</p> | <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych dla usamodzielnianych wychowanków • Liczba mieszkań treningowych dla usamodzielnianych wychowanków • Liczba osób korzystających z mieszkań | <p>PCPR , Starostwo Powiatowe, OPSy, Urzędy Miast i Gmin</p> |

5.2. CEL STRATEGICZNY 2. PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

| Cel operacyjny | Działanie | wskaźniki | Podmiot/y odpowiedzialny/e |
|--|--|--|--|
| <p>Wsparcie osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin</p> | <ul style="list-style-type: none"> ❖Wsparcie finansowe osób z niepełnosprawnościami (zasiłek stały, celowy, pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne) ❖Funkcjonowanie Domu Pomocy Społecznej ❖Działalność Centrów Opiekuńczo – Mieszkalnych, Klubów Senior Wigor, Senior + ❖Informowanie mieszkańców o możliwych formach wsparcia osób z niepełnosprawnościami ❖Działalność Zakładu Opieki Leczniczej | <ul style="list-style-type: none"> •Liczba wypłaconych świadczeń dla osób z niepełnosprawnościami (zasiłek stały, celowy, pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne) •Liczba osób umieszczonych w DPS •Liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia •Liczba udostępnionych informacji o możliwych formach wsparcia osób z niepełnosprawnościami •Liczba osób objęta wsparciem w ZOL | <p>PCPR OPSy, PUP, Ośrodki Wsparcia, PFRON</p> |
| <p>Społeczna integracja oraz aktywizacja osób z niepełnosprawnościami</p> | <ul style="list-style-type: none"> ❖Funkcjonowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej ❖Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy ❖Dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w turnusach rehabilitacyjnych ❖Udzielanie dofinansowań do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych ❖Wspieranie aktywizacji poprzez małe granty | <ul style="list-style-type: none"> •Liczba osób uczęszczająca do WTZ •Kwota przeznaczona na działalność WTZ •Liczba osób uczęszczająca do ŚDS •Liczba osób korzystająca z dofinansowań do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych •Liczba podmiotów korzystająca z dofinansowań oraz do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych •Liczba podmiotów realizujących małe granty | <p>PCPR OPSy, PUP, Ośrodki Wsparcia, PFRON</p> |

| Cel operacyjny | Działanie | wskaźniki | Podmiot/y odpowiedzialny/e |
|--|---|--|---|
| <p>Wspieranie działań na rzecz poprawy warunków rozwoju społecznego dla osób starszych i rozwój integracji międzypokoleniowej</p> | <ul style="list-style-type: none"> ❖ Współpraca między domem pomocy społecznej, a dziećmi z terenu powiatu ❖ Uczestnictwo osób starszych w życiu społecznym (np. wycieczki, spotkania z ludźmi nauki, kultury czy sportu, kluby seniora, organizacja imprez rozrywkowo wypoczynkowych, udział w imprezach na terenie powiatu ❖ Organizowanie np. spotkań, wystaw, festynów, przedsięwzięć, przedstawień (dzieci – osoby starsze) w ramach integracji międzypokoleniowej ❖ Funkcjonowanie Dziennego Domu „Senior+” ❖ Działalność Uniwersytetu trzeciego Wieku ❖ Organizowanie transportu dla osób starszych „ ❖ Realizacja projektów/programów na rzecz osób starszych ❖ Zapewnienie seniorom z terenu powiatu wpływu na sprawy dotyczące społeczności lokalnej i stworzenia reprezentacji | <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wydarzeń w domu pomocy społecznej, w których brały udział dzieci z terenu powiatu • Liczba działań w ramach integracji międzypokoleniowej (dzieci – osoby starsze) • Liczba utworzonych domów dziennego pobytu, obiektów rehabilitacji • Liczba osób uczęszczająca do dziennego Domu Senior+ • Liczba słuchaczy UTW • Liczba osób starszych korzystająca z usług transportowych • Liczba zrealizowanych projektów na rzecz osób starszych • Powołanie Powiatowej Rady Seniorów | <p>PCPR OPSy, Ośrodki Wsparcia, PFRON, Służba Zdrowia</p> |
| <p>Aktywizacja zawodowa i rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami</p> | <ul style="list-style-type: none"> ❖ Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego ❖ Dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, ❖ Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych ❖ Dofinansowanie do likwidacji barier technicznych ❖ Dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się ❖ Upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy ❖ Aktywizowanie zawodowe osób z niepełnosprawnością na lokalnym rynku pracy ❖ Realizacja Programu „Aktywny Samorząd” | <ul style="list-style-type: none"> • Liczba przyznanych dofinansowań do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, • Liczba zrealizowanych wniosków na dofinansowanie przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych Liczba przyznanych dofinansowań do likwidacji barier architektonicznych • Liczba przyznanych dofinansowań do barier technicznych • Liczba przyznanych dofinansowań do barier w komunikowaniu się | <p>PCPR, OPS-y,</p> |

| Cel operacyjny | Działanie | wskaźniki | Podmiot/y odpowiedzialny/e |
|---|---|---|-----------------------------------|
| | | <ul style="list-style-type: none"> •Liczba upowszechnionych informacji/ogłoszeń / ulotek •Liczba osób z niepełnoprawnościami, która podjęła zatrudnienie •Liczba osób z niepełnoprawnościami, która ukończyła szkolenia zawodowe •Liczba osób z niepełnoprawnościami, która ukończyła staże zawodowe •Liczba osób z niepełnoprawnościami, która otrzymała dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej •Liczba złożonych wniosków w ramach Programu Aktywny Samorząd | |
| Likwidowanie barier architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych w miejscach użyteczności publicznej | <ul style="list-style-type: none"> ❖Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością | Liczba dostosowanych budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych | PCPR, OPS-y, Urzędy Miast i Gmin, |
| Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji | <ul style="list-style-type: none"> ❖Rozwój usług społecznych i deinstytucjonalizacji, tj. usługi sąsiedzkie, opiekuńcze, opieka wytchnieniowa, usługi asystenckie, usługi „złotej rączki”, ❖Zapewnienie dostępności do mieszkań wspomaganych. | <ul style="list-style-type: none"> •Liczba osób korzystających z usług sąsiedzkich, •Liczba osób korzystająca z usług opiekuńczych, •Liczba osób korzystająca z opieki wytchnieniowej, •Liczba osób korzystająca z usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością •Liczba osób korzystająca z usługi „złotej rączki” | PCPR, OPS-y, Urzędy Miast i Gmin, |

| Cel operacyjny | Działanie | wskaźniki | Podmiot/y odpowiedzialny/e |
|----------------|-----------|---|----------------------------|
| | | •Liczba osób korzystająca z mieszkań wspomaganych | |

5.3.CEL STRATEGICZNY NR3. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ, UZALEŻNIENIOM ORAZ PROMOWANIE ZDROWEGO STYLU ŻYCIA

| Cel OPERACYJNY | Działanie | WSKAŹNIKI | Podmiot/y odpowiedzialny/e |
|--|--|---|--|
| <p>Podejmowanie działań ograniczających występowanie zjawiska przemocy domowej</p> | <ul style="list-style-type: none"> ❖ Poszerzenie wiedzy społeczeństwa lokalnego na temat zjawiska przemocy domowej poprzez działania informacyjno-edukacyjne ❖ Podejmowanie działań wobec osób podejrzanych i stosujących przemoc domową ❖ Realizacja programów korekcyjno -edukacyjnych dla osób ❖ Realizacja programów psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową ❖ Spotkania Zespołów Interdyscyplinarnych ❖ Spotkania grup diagnostyczno - pomocowych ❖ Wsparcie osób doświadczających przemocy domowej ❖ Promowanie prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą ❖ Realizacja programów/projektów dot. zjawiska przemocy ❖ Organizowanie szkoleń dla pracowników instytucji zajmujących się zjawiskiem | <ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych spotkań edukacyjnych na temat przemocy domowej • Liczba udostępnionych ulotek / plakatów / broszur informacyjnych dotyczących problematyki przemocy domowej • Liczba przeprowadzonych spotkań/szkoleń na temat przemocy • Liczba zrealizowanych programów/projektów dot. zjawiska przemocy • Liczba osób, która ukończyła programy korekcyjno- edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową • Liczba osób, która ukończyła programy psychologiczno - terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową • Liczba spotkań Zespołów Interdyscyplinarnych • Liczba spotkań | <p>PCPR, Ops-y, Ośrodki Zdrowia, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Społecznych, Zespoły Interdyscyplinarne,</p> |
| <p>Podejmowanie działań profilaktycznych dot. uzależnień oraz wsparcie osób uzależnionych</p> | <ul style="list-style-type: none"> ❖ Przeciwdziałanie uzależnieniom wśród społeczności lokalnej ❖ Udzielanie specjalistycznej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych ❖ Funkcjonowanie Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii ❖ Profilaktyka uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych | <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób korzystająca ze wsparcia w GKRPAiPN • Liczba GKRPAiPN na terenie powiatu • Liczba wniosków GKRPAiPN do sądu o przymusowe leczenie osób uzależnionych • Liczba udostępnionych informacji dot. profilaktyki uzależnień • Liczba spotkań/warsztatów/pogadarek dot. uzależnień | <p>PCPR, Ops-y, Ośrodki Zdrowia, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Społecznych, Zespoły Interdyscyplinarne,</p> |

| Cel OPERACYJNY | Działanie | WSKAŹNIKI | Podmiot/y odpowiedzialny/e |
|--|--|--|--|
| Promocja zdrowia i profilaktyka prozdrowotna | <ul style="list-style-type: none"> ❖ Podejmowanie działań służących zwiększeniu aktywności fizycznej mieszkańców powiatu. str. 61 ❖ Promocja zdrowego stylu życia (kampanie, konferencje, szkolenia, spotkania, konkursy) ❖ Rozpowszechnianie wiedzy o przyczynach i skutkach uzależnień. ❖ Rozpowszechnianie informacji dot. możliwości uzyskania pomocy i wsparcia osób w kryzysie emocjonalnym czy psychicznym, zwłaszcza dzieci i młodzieży. | <ul style="list-style-type: none"> • Liczba działań związanych z aktywnością mieszkańców • Liczba działań dotycząca zdrowego stylu życia • Liczb rozpowszechnionych informacji o przyczynach i skutkach uzależnień. • Liczba rozpowszechnionych informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w stanie kryzysu emocjonalnego czy psychicznego, zwłaszcza dzieci i młodzieży. | PCPR, Ops-y, Ośrodki Zdrowia, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Społecznych, Zespoły Interdyscyplinarne, Urzędy Miast i Gmin, Starostwo Powiatowe |

5.4. CEL STRATEGICZNY NR 4. PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB BEZROBOTNYCH.

| Cel operacyjny | Działanie | Wskaźniki | Podmiot/y odpowiedzialny/e |
|---|---|---|--|
| Promocja zatrudnienia oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy | <ul style="list-style-type: none"> ❖ Zwiększenie kompetencji zawodowych i społecznych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ❖ Inicjowanie, upowszechnianie, współorganizowanie szkoleń i staży podwyższających umiejętności zawodowe i społeczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ❖ Realizacja reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. ❖ Realizacja projektów na rzecz osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym | <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób, która ukończyła szkolenia zawodowe. • Liczba projektów realizowanych na rzecz osób bezrobotnych. • Liczba osób bezrobotnych objęta wsparciem w ramach projektów. | PCPR, OPS-y, PUP, NGO, Przedsiębiorcy, CIS, KIS, |
| Wzrost aktywności zawodowej osób bezrobotnych | <ul style="list-style-type: none"> ❖ Podnoszenie kwalifikacji oraz umiejętności zawodowych osób bezrobotnych ❖ Wspieranie działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezrobotnych w wieku 50+ oraz osób niepełnosprawnościami ❖ Tworzenie Centrów Integracji Społecznej ❖ Organizacja staży zawodowych | <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób w wieku 50+ oraz osób z niepełnosprawnościami, które skorzystały z usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej • uczestników CIS. • Liczba osób, która odbyła prace społeczno – użytecznych, • Liczba osób, która ukończyła staże zawodowe | PCPR, OPS-y, PUP, NGO, Przedsiębiorcy, CIS, KIS, |
| Promocja i wsparcie przedsiębiorczości | <ul style="list-style-type: none"> ❖ Dopuszczenie stanowisk pracy ❖ Realizacja zadań związanych z Krajowym Funduszem Szkoleniowym, w szczególności udzielanie pomocy pracodawcom poprzez finansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców, ❖ Wsparcie organizacyjne i prawne dla osób gotowych rozpocząć działalność gospodarczą ❖ Udzielanie wsparcia finansowego w postaci dofinansowań na rozpoczęcie działalności gospodarczej | <ul style="list-style-type: none"> • Liczba doposażonych stanowisk pracy • Liczba osób objętych KFS, • Liczba osób bezrobotnych korzystająca ze wsparcia w zakresie rozpoczęcia działalności gospodarczej • Liczba osób bezrobotnych korzystająca z dofinansowań na rozpoczęcie działalności | PCPR, OPS-y, PUP, NGO, Przedsiębiorcy, CIS, KIS, |

5.5. CEL STRATEGICZNY 5. BUDOWANIE SPRAWNEGO I AKTYWNEGO SYSTEMU WSPARCIA MIESZKAŃCÓW POWIATU

| Cel operacyjny | Działanie | Wskaźniki | Podmiot/y odpowiedzialny/e |
|---|--|--|--|
| Zwiększenie poczucia w obszarze bezpieczeństwa mieszkańców | <ul style="list-style-type: none"> ❖ Działania edukacyjno - informacyjne dotyczące przeciwdziałania przestępczości na terenie powiatu. ❖ Rozpowszechnienie informacji, dotyczących prowadzonych akcji związanych z bezpieczeństwem ❖ Promowanie pozytywnych postaw obywatelskich w zakresie bezpieczeństwa ❖ Prowadzenie przez policję, straż działań profilaktycznych dot. bezpieczeństwa mieszkańców na terenie powiatu | <ul style="list-style-type: none"> • Liczba działań edukacyjno – informacyjnych. • Liczba rozpowszechnionych informacji • Liczba przeprowadzonych akcji dot. bezpieczeństwa mieszkańców na terenie powiatu | PCPR, Ops-y, Urzędy Miast i Gmin, Starostwo Powiatowe, NGO |
| Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług. | <ul style="list-style-type: none"> ❖ Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy podnoszenia kwalifikacji. ❖ Organizowanie superwizji dla kadry pomocy społecznej. | <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób uczestnicząca w szkoleniach dla kadr pomocy społecznej • Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów/spotkań dla kadr pomocy społecznej • Liczba pracowników biorących udział w superwizji. | PCPR, Ops-y, Urzędy Miast i Gmin, Starostwo Powiatowe, NGO |
| Rozwój współpracy oraz wsparcie podmiotów ekonomii społecznej oraz organizacji pozarządowych | <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rozwijanie potencjału organizacji pozarządowych na terenie powiatu. ❖ Promowanie organizacji pozarządowych w powiecie ❖ Funkcjonowanie podmiotów ekonomii społecznej na terenie powiatu, ❖ Wspieranie inicjatyw społecznych podejmowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi, koordynacja i wspieranie działań | <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych organizacji pozarządowych • Liczba zorganizowanych spotkań z organizacjami pozarządowymi. • Liczba udostępnionych informacji o działalności organizacji pozarządowych na terenie powiatu • Liczba funkcjonujących podmiotów ekonomii społecznej na terenie powiatu • Liczba wspartych inicjatyw | PCPR, Ops-y, Urzędy Miast i Gmin, Starostwo Powiatowe, NGO |

| | | | |
|--|--|--|---|
| <p>Zapewnienie kompleksowego wsparcia integracyjnego dla cudzoziemców zamieszkujących powiat nowodwoarki</p> | <ul style="list-style-type: none"> ❖ realizacja Indywidualnych programów integracji ❖ wsparcie repatriantów oraz osób posiadających Kartę Polaka ❖ budowanie potencjału instytucjonalnego w zakresie obsługi cudzoziemców | <ul style="list-style-type: none"> ● liczba osób objętych programami wsparcia ● Liczba osób otrzymujących wsparcie finansowe w ramach procesu repatriacji i Karty Polaka ● liczba osób i instytucji przygotowanych do obsługi i wsparcia cudzoziemców | <p>PCPR, Ops-y, Urzędy Miast i Gmin, Starostwo Powiatowe, NGO</p> |
|--|--|--|---|

6. REALIZATORZY STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Realizatorem *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2026-2030* będzie głównie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim. Jednakże wiele działań wymaga włączenia i współpracy innych podmiotów z terenu powiatu, aby w sposób kompleksowy działania na rzecz minimalizacji i wykluczenia społecznego osób szczególnie tymi zjawiskami zagrożonych było efektywne. Za realizację zaplanowanych działań strategicznych będą odpowiedzialne także:

- Ośrodki Pomocy Społecznej
- Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespoły Interdyscyplinarne w poszczególnych gminach;
- Placówki oświatowe z terenu powiatu;
- Instytucje kultury, sportu i rekreacji działające na terenie powiatu;
- Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Mazowieckim;
- Organizacje pozarządowe z terenu powiatu;
- Podmioty Ekonomii Społecznej;
- Dom Pomocy Społecznej;
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- Policja;
- Straż;
- Ośrodki zdrowia;
- Sądy Rejonowe.

7. ZESTAWIENIE POTENCJALNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Zestawienie potencjalnych źródeł finansowania działań stanowi istotną podstawę do skuteczniejszego rozpoznania oraz wykorzystania dostępnych możliwości finansowania usług społecznych na terenie powiatu nowodworskiego. *Strategi Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2026–2030* zakłada możliwie szerokie wykorzystanie środków zewnętrznych, w szczególności funduszy Unii Europejskiej, dostępnych programów krajowych oraz środków z budżetu Województwa Mazowieckiego, jako głównych źródeł finansowania zaplanowanych działań.

Środki własne powiatu nowodworskiego będą pełniły funkcję uzupełniającą, mając na celu zapewnienie wkładu własnego, ciągłości realizacji działań oraz stabilności finansowej przedsięwzięć realizowanych w ramach *Strategii*.

Realizacja działań ujętych w niniejszej *Strategii* opierać się będzie w szczególności na następujących źródłach finansowania:

- środkach Unii Europejskiej,
- środkach ministerialnych oraz funduszach krajowych,
- środkach z budżetu Województwa Mazowieckiego,
- środkach własnych powiatu nowodworskiego,

- innych dostępnych funduszach oraz instrumentach finansowych o charakterze zewnętrznym.

terenie powiatu nowodworskiego Monitoring i Ewaluacja

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2026-2030 obejmuje zarówno zadania samorządu lokalnego, jak i innych instytucji i podmiotów działających na terenie powiatu. Realizacja Strategii wskazuje na wysoki stopień jego zorganizowania, a przedstawione procedury – spójność działań profilaktycznych, prewencyjnych, interwencyjnych i pomocowych wobec osób potrzebujących pomocy i wsparcia. Istotą efektywności funkcjonowania Strategii jest realizacja zadań w zakresie, formie i w stopniu dostosowanym do potrzeb mieszkańców powiatu zgodnie z przyjętymi procedurami oraz stała współpraca realizatorów Strategii i monitoring działań.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków tych działań w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Monitoring będzie prowadzony w formie sprawozdania rocznego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim z realizacji osiągniętych wskaźników, które zostały ujęte w Strategii. Ewaluacja z kolei pozwoli dokonać oceny skuteczności podejmowanych działań względem lokalnych potrzeb w zakresie eliminowania negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie powiatu nowodworskiego. Ewaluacja zostanie przeprowadzona dwuetapowo: w roku 2028 i na koniec realizacji Strategii w 2030 r. W przypadku wystąpienia nieprzewidzianych czynników, które będą miały decydujący wpływ na realizację zaplanowanych działań przewiduje się możliwość wykonania ewaluacji w trakcie realizacji Strategii (pomiędzy okresami sprawozdawczymi), która będzie podstawą do zmiany zapisów w niniejszym dokumencie.

8. ZAKOŃCZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2026-2030 obejmuje najważniejsze obszary polityki społecznej, a cele i działania w niej wskazane realizowane będą o zasadę partnerstwa, współdziałania i podmiotowości. Jej realizacja przyczyni się do poprawy poziomu i jakości życia mieszkańców. Strategia powstała w szczególności z myślą o osobach zagrożonych wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnych, dzieciach i młodzieży, których rodzice zostali częściowo lub całkowicie pozbawieni władzy rodzicielskiej, osobach bezrobotnych oraz osobach i rodzinach uwikłanych w przemoc domową. Podejmowane działania pomogą wyeliminować ograniczenia związane z funkcjonowaniem tych osób w społeczeństwie. Strategia ma na celu podjęcie przedsięwzięć umożliwiających budowanie spójnego lokalnego systemu pomocy mieszkańcom powiatu nowodworskiego.

Strategia zakłada zadania długofalowe polegające na inwestycji w kapitał ludzki, poprawę sytuacji społeczno-bytowej rodzin, działania na rzecz zatrudnienia i samozatrudnienia, promowania przedsiębiorczości. Ma ona pobudzać do aktywności organizacje, instytucje działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego powiatu.

W wyniku realizacji Strategii kontynuowane będą zadania realizowane przez PCPR w ramach polityki społecznej powiatu. W miarę możliwości i bieżących potrzeb, a także możliwości finansowych i organizacyjnych, będą wdrażane nowe programy i projekty, których celem będzie eliminowanie zdiagnozowanych negatywnych zjawisk społecznych. Założone zadania do realizacji mają przyczynić się do osiągnięcia założonych celów strategicznych, a także określonych wskaźników ujętych w Strategii. Zadaniem PCPR będzie monitorowanie realizacji działań strategicznych w taki sposób, aby odpowiadały one na potrzeby mieszkańców i osób potrzebujących. Realizacja Strategii ma służyć minimalizowaniu zdiagnozowanych problemów społecznych na terenie powiatu w obszarze stosowania przemocy

domowej, uzależnieniom, problemom opiekuńczo-wychowawczym i pieczy zastępczej oraz problemom związanym z niepełnosprawnością, a także ubóstwem i bezdomnością.

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych są instytucje znajdujące się na terenie powiatu lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy.